

01. විධායක සාරාංශය

1979 වර්ෂයේ විවෘත ආර්ථික ප්‍රතිපත්තිය ශ්‍රී ලංකාවේ ක්‍රියාත්මක වීමට පෙර මෙරටට අවශ්‍ය ආහාර රජය විසින් ආනයනය කරන ලද අතර විවෘත ආර්ථිකය හඳුන්වා දීමෙන් පසු ආහාර ආනයනය සඳහා පෞද්ගලික අංශයේ මැදිහත් වීම කැපී පෙනුණි. ආහාර ආනයනයේදී ඒවායේ ගුණත්වය පිළිබඳ සැලකිලිමත් වීම අනිවාර්ය වන අතර එම කාර්යය සෞඛ්‍ය පෝෂණ හා දේශීය වෛද්‍ය අමාත්‍යාංශය යටතේ ක්‍රියාත්මක වන ආහාර පාලන පරිපාලන ඒකකයේ ප්‍රධාන වගකීමක් වේ. 1991 අංක 20 දරන ආහාර (සංශෝධන) පනත මගින් සංශෝධිත 1980 අංක 26 දරන ආහාර පනතේ 17 වගන්තිය ප්‍රකාර, රජයේ රස පරීක්ෂක අනුමත රස පරීක්ෂකවරයා වන අතර, අමාත්‍යවරයා විසින් පත්කරනු ලබන අතිරේක අනුමත රස පරීක්ෂකවරුන් පත් කරනු ලැබිය හැකි බැවින් අමාත්‍යවරයා විසින් අතිරේක අනුමත රස පරීක්ෂකවරුන් පත්කරනු ලැබේ. ආනයනය කරන ආහාර බහාළුම්වලින් ලබාගන්නා නියැදි පිළිබඳ පරීක්ෂණ වාර්තා ඔවුන්ගෙන් ලබාගැනීම මගින් ඒවායේ ගුණත්වය පිළිබඳ සලකා බැලීමෙන් පසු ඒවා නිදහස් කිරීමට හෝ වෙනත් ක්‍රියා මාර්ග ගැනීමට කටයුතු කරනු ලැබේ. කිරිපිටි, මාළු, ටින් මාළු, බටර් සහ වෙනත් ආනයනික ආහාර නියැදි ලබා ගත් පසු පරීක්ෂණ වාර්තා ලබා ගන්නා තෙක් ශ්‍රී ලංකා රේගුව සතු හා පෞද්ගලික අංශය සතු බහාලුම් අංගනවල රඳවා තබා ගැනීම මෙම ක්‍රියාවලියේදී සිදු වේ. මෙහිදී කිරිපිටිවල අඩංගු ඩී.සී.ඩී. රසායනිකය පරීක්ෂාව හෝ විශ්ලේෂණය ඇතුළු ආහාරවල අඩංගු සියලුම විෂ රසායනික වර්ග හා ක්ෂුද්‍ර ජීවී තත්ත්ව පරීක්ෂාවන්, කාර්මික තාක්ෂණික ආයතනය (ITI) සහ වෛද්‍ය පර්යේෂණායතනය (MRI) යන ආයතන විසින් සිදුකරනු ලැබේ. තවද ආනයනික ටින් මාළු, ශීතකල මාළු, කිරිපිටිවල විකිරණ පරීක්ෂාව ශ්‍රී ලංකා පරමාණුක බලශක්ති මණ්ඩලය විසින් කරනු ලබයි. මෙම පහසුකම් රජයේ ආයතනවල නොමැති අවස්ථා වලදී පුද්ගලික රසායනාගාර වල සේවාව ලබා ගනී.

මෙම කාර්යසාධන විගණනයේ අරමුණ වූයේ ගුණාත්මක ආහාර ආනයනය සම්බන්ධයෙන් ප්‍රධාන ආහාර බලධරයා ඇතුළු ආහාර පාලන පරිපාලන ඒකකය හා ආනයනික ආහාර සඳහා බලයලත් ආහාර බලධරයා වන රේගු අධ්‍යක්ෂ ජනරාල් යන නිලධාරීන්ගේ ආයතනවල මැදිහත් වීමේ කාර්යසාධනය ඇගයීම විය. මෙම විගණනයේ මූලික නිරීක්ෂණයන් අතර ආහාර පනත සහ රෙගුලාසි අනුව කිරිපිටිවල මේද අඩංගු ප්‍රමාණය මිලි ග්‍රෑම් 26 ට අඩු වී තිබීම, මාළු වර්ගවල ෆෝමලින් ප්‍රමාණය මිලිග්‍රෑම් 5 ට වඩා වැඩිවීම වැනි ආහාර කොන්දේසි වලට අනුකූල නොවීම් අනාවරණය වුවද එම නියැදිවලට අදාළ ආහාර බහාළුම් නිශ්කාෂණය කළ බව රේගු අධ්‍යක්ෂ විසින් තහවුරු කර තිබුණි. ආනයනකරුවන් විසින් අත්හැර දැමූ බහාළුම් වල වූ මනුෂ්‍ය පරිභෝජනයට නුසුදුසු ආහාර වෙළඳ පොළට නිකුත් කරනලද අවස්ථා කිහිපයක් නිරීක්ෂණය විය. ප්‍රධාන ආහාර බලධරයා වන සෞඛ්‍ය අධ්‍යක්ෂ

ජනරාල්වරයා ආහාර ක්ෂේත්‍රය ඇතුළු විශාල විෂය පථයකින් යුත් කාර්යභාරයක් ඉටුකිරීම නිසා ඔහුගේ වගකීම් හා කාර්යයන් සංකීර්ණ වී තිබුණි.

නියැදි වාර්තා නිකුත් කිරීම කල්ගතවීම හේතුවෙන් ආනයනික ආහාර වෙළඳ පොළට නිකුත් කිරීමේ ප්‍රමාද වීම් සිදුවීම, ආහාර කල් ඉකුත්වීම, රටතුලට ආනයනය කරන ආහාර තොගයට සාෂේක්ෂව පරීක්ෂාවන් සඳහා යොමු කරන නියැදි ප්‍රමාණවත් නොවීම සහ නියැදි වාර්තා ලැබීමට පෙර පෞද්ගලික ගබඩාවලින් ආහාර තොග වෙළඳ පොළට නිකුත් කිරීම යන කරුණු නිරීක්ෂණය විය.

වෛද්‍ය පර්යේෂණායතනයෙහි සහ ශ්‍රී ලංකා ප්‍රමිති ආයතනයෙහි රසායනාගාර ඉඩ පහසුකම් ප්‍රමාණවත් නොවීම, නවීන උපකරණවල හිඟයක් පැවතීම, රසායනාගාර හා පරිපාලන කටයුතු කරන ආයතන එකිනෙකට දුරස්ථ පිහිටීම, රසායනාගාර තාක්ෂණික නිලධාරීන්ගේ පුරප්පාඩු සහ ආහාර හා ඖෂධ පරීක්ෂකවරුන්ට අදාළ කාලීන දැනුවත් කිරීම් හා පුහුණුවීම් ප්‍රමාණවත් නොවීම, නියැදි වාර්තා මත විනාශ කිරීමට හෝ නැවත අපනයනය කිරීමට ගත් නියෝග ක්‍රියාත්මක කළ බවට සාක්ෂි නොතිබීම යන ප්‍රධාන විගණන සොයා ගැනීම් පිළිබඳ නිරීක්ෂණ මෙම වාර්තාවේ ඇතුළත්ව ඇත.

ගුණාත්මක ආහාර පමණක් මෙරටට ආනයනය කිරීම තහවුරු කිරීම සඳහා ප්‍රධාන ආහාර බලධරයා මගින්, ආනයනය කළ ආහාර වරායේ සිට වෙළඳ පොළට තෙක් පැමිණීමේ ක්‍රියාවලියේ වූ සෑම පියවරක්ම නිසි අධීක්ෂණයට ලක් විය යුතුය. ආනයනය කරන ආහාරවල සෞඛ්‍යාරක්ෂිත බව පරීක්ෂා කිරීම සඳහා රජයේ රස පරීක්ෂක දෙපාර්තමේන්තුව, වෛද්‍ය පර්යේෂණ ආයතනය හා ශ්‍රී ලංකා ප්‍රමිති ආයතනය ඇතුළුව පර්යේෂණයන් සිදු කරනු ලබන ආයතනවල රසායනාගාර පහසුකම් දියුණු කිරීම අත්‍යවශ්‍ය වේ. ආනයනික ආහාරවල ගුණාත්මකබව සම්බන්ධ ගැටළු මතු වූ ආනයනකරුවන් හා වෙළඳාම් කටයුතු කෙරෙන ආයතන සම්බන්ධව දැඩි ක්‍රියාමාර්ග ගැනීමට අවශ්‍ය නීතිමය පසුබිම සකස් කළ යුතු අතර එමඟින් ඇතිවන ප්‍රතිලාභ මහජනයා වෙත ලැබෙන අයුරින් කටයුතු කිරීම සඳහා වූ නිර්දේශයන් මෙම වාර්තාවේ දක්වා ඇත.

02. පසුබිම

2.1 හැඳින්වීම

වර්ෂ 1979 දී ශ්‍රී ලංකාව විවෘත ආර්ථික ප්‍රතිපත්තියට අවතීර්ණවීමත් සමඟම එතෙක් සමුපකාර තොග වෙළඳ සංස්ථාව යටතේ ඒකාධිකාරයක් ලෙස සිදුවූ ආහාර ආනයනය කිරීමේ කාර්යය සඳහා පෞද්ගලික ව්‍යවසායකයින්ගේ මැදිහත්වීමද ආරම්භ විය. මේ අනුව අත්‍යවශ්‍ය වූ බහුල වශයෙන් පරිභෝජනය කරන ආහාර ලෙස හඳුනාගත හැකි කිරිපිටි, පරිප්පු, කරවල, තිරිඟු පිටි වැනි ආහාර වර්ග පමණක් නොව වෙනත් අත්‍යවශ්‍ය නොවන ආහාර වර්ග ද ආනයනය කිරීමට අවස්ථාව ලැබුණි.

ශ්‍රී ලංකාව තුළ ආහාර සම්බන්ධයෙන් කටයුතු කරනු ලබන ප්‍රධාන ආහාර බලධරයා වන්නේ සෞඛ්‍ය සේවා අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්වරයා වන අතර ආහාර නිෂ්පාදනය, ආනයනය, විකිණීම සහ බෙදාහැරීම විධිමත් කිරීම සහ පාලනය කිරීම පිණිස 1980 අංක 26 දරන ආහාර පනත පාර්ලිමේන්තුව විසින් සම්මත කර බලාත්මක කර තිබේ. එසේම එම පනත ක්‍රියාත්මක කිරීමේදී මතුවන සියලුම කාරණා ගැන අමාත්‍යවරයාට උපදෙස් දීමට පනත යටතේ ආහාර උපදේශක කමිටුවක් ස්ථාපිත කර තිබේ. ආහාර උපදේශක කමිටුවේ නිර්දේශයන් ක්‍රියාත්මක කිරීම සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය යටතේ පිහිටුවා ඇති, ප්‍රධාන ආහාර බලධරයා වන සෞඛ්‍ය අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්වරයාගේ අධීක්ෂණයෙන් ක්‍රියාත්මක වන ආහාර පාලන පරිපාලන ඒකකය විසින් සිදු කරනු ලබයි. 1980 අංක 26 දරන ආහාර පනතේ 10(4) (ආ) වගන්තිය ප්‍රකාරව ආනයනික ආහාර සම්බන්ධයෙන් ආහාර බලධරයා රේගු අධ්‍යක්ෂ ජනරාල් වේ.

මේ හැරුණු විට ශ්‍රී ලංකාවට ගුණාත්මක ආහාර ආනයනය කිරීම සම්බන්ධයෙන් රජයේ රස පරීක්ෂක දෙපාර්තමේන්තුව, ශ්‍රී ලංකා ප්‍රමිති ආයතනය, ආනයන හා අපනයන පාලන දෙපාර්තමේන්තුව සහ ශ්‍රී ලංකා පරමාණුක බලශක්ති මණ්ඩලය යන ආයතන විසින් තම කාර්යභාරය ඉටු කරනු ලැබේ. 1980 අංක 26 දරන ආහාර පනතේ විධි විධාන ප්‍රකාරව රජයේ රස පරීක්ෂක දෙපාර්තමේන්තුව ආනයනික ආහාර නියැදි පරීක්ෂාව සම්බන්ධයෙන් අනුමත රස පරීක්ෂක වේ. ආහාරවලට අදාළ ප්‍රමිති සකස් කිරීම, ආහාර නියැදි පරීක්ෂා කිරීම, විදේශීය නිෂ්පාදකයන්ගේ කර්මාන්තශාලා ලියාපදිංචි කිරීම, එම නිෂ්පාදකයන්ගේ කර්මාන්ත ශාලා පරීක්ෂා කිරීම ආදී කාර්යයන් ශ්‍රී ලංකා ප්‍රමිති ආයතනය සිදු කරයි. ආනයන හා අපනයන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් 1969 අංක 1 දරන ආනයන හා අපනයන (පාලන) පනත යටතේ නිකුත් කරනු ලබන බලපත්‍රවල සඳහන් කොන්දේසි වලට පටහැනිව ශ්‍රී ලංකාව තුළට භාණ්ඩ ආනයනය කිරීම තහනම් කර තිබේ. ශ්‍රී ලංකා පරමාණුක බලශක්ති මණ්ඩලය විසින් ආනයනික ආහාර විකිරණශීලී අවදානම්වලට ලක්වී තිබේදැයි පරීක්ෂා කිරීම සඳහා පහසුකම් සපයන්නෙකුගේ කාර්යභාරය ඉටු කරනු ලැබේ.

2.2 විගණන විෂය පථය

ප්‍රමාණාත්මක යැයි සලකනු ලැබූ සහ ඒ පිළිබඳ සාධනික නිගමනයක් ඇති කර ගැනීමට හැකිවන පරිදි අදාළ විගණන සාක්ෂි ලබාගැනීමට අපේක්ෂා කරන ලදී. මෙහිදී ආනයනය කළ ආහාර බහාලුම් මෙහෙයුම් කටයුතු වැඩි වශයෙන් සිදුකරනු ලබන ඔරුගොඩවත්තේ බහාලුම් පර්යන්තයෙහි කටයුතු පරීක්ෂාවට ලක්කළ අතර එහිදී 2012 හා 2013 යන වර්ෂවල ආනයනය කරනු ලැබූ ප්‍රධාන ආහාර වර්ග 20 ක් සම්බන්ධව අදාළ ලිපිලේඛන හා පරීක්ෂණ වාර්තා පරීක්ෂා කරන ලදී.

ආහාර බහාලුම්වල ස්වභාවය හා ප්‍රමාණය සැලකිල්ලට ගැනීමේදී ඒවා පූර්ණ වශයෙන් පරීක්ෂාවට ලක්කළ නොහැකි විය. තවද ආහාර නියැදි වල නියෝජනාත්මක බව මෙන්ම ආහාර පරීක්ෂකවරුන්ගේ මෙම ක්ෂේත්‍රය පිළිබඳ පළපුරුද්ද හා මෙතෙක් දිගු කාලීන වශයෙන් අනුගමනය කර තිබූ ක්‍රමවේදයන් යන කරුණුවල පිළිගත හැකි භාවය සැලකිල්ලට ගන්නා ලදී.

මෙහිදී අදාළ ආහාර නියැදි පරීක්ෂාව සම්බන්ධයෙන් අනුමත ආයතනවල පරීක්ෂණ වාර්තා පදනම් කර ගන්නා ලදී.

2.3 විගණනය සඳහා අධිකාර බලය

ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 154(1) ව්‍යවස්ථාවෙහි ඇතුළත් විධි විධාන ප්‍රකාරව විගණනය සිදු කරන ලදී.

2.4 විගණනය සඳහා මෙම මාතෘකාව තෝරා ගැනීමට හේතු

මිනිසාගේ උපතේ සිට මරණය තෙක් ජීවය පවත්වාගෙන යාමට අත්‍යවශ්‍ය සාධකයක් වන්නා වූ ආහාර, එහි ඇති එම වැදගත්කම හේතුවෙන්ම මිනිසාගේ අවශ්‍යතා දූරාවලියේ ප්‍රමුඛස්ථානයක් ගැනීමට සමත්ව තිබේ. කලක් ආවෘත ආර්ථිකයක්ව පැවැති අප රට විවෘත ආර්ථික ප්‍රතිපත්තිය අනුගමනය කිරීම නිසා රාජ්‍ය මෙන්ම පෞද්ගලික ව්‍යවසායකයන් මගින් විවිධ වර්ගයේ ආහාර රට තුළට ආනයනය කිරීම ආරම්භ විය. එයට සමගාමීව රට තුළට ආනයනය කරනු ලබන ආහාරවල ගුණාත්මක භාවය ආරක්ෂා කිරීම සම්බන්ධයෙන් විවිධ නීති, රීති, රෙගුලාසි මෙන්ම ඒ සම්බන්ධ වගකීම පැවැරුණු රාජ්‍ය ආයතන බිහිවිය.

එසේ වුවත් වෙළඳ පොළෙහි ඇති ආනයනය කරන ලද ආහාර වර්ග අතරින් බොහොමයක් නියමිත ප්‍රමිතියෙන් තොර හෝ මනුෂ්‍ය පරිභෝජනය සඳහා සුදුසු තත්ත්වයක නොපවතින බව වර්තමානයේ සාකච්ඡාවට බදුන් වී ඇත. තවද විශාල වශයෙන් බෝ නොවන රෝග රට තුළ ව්‍යාප්තවීමේ තත්ත්වයන් හේතුවෙන් ආනයනික ආහාරවල ප්‍රමිතිය ආරක්ෂා කිරීමේ වැදගත්කම හා ඒ සම්බන්ධයෙන් රාජ්‍ය ආයතනවල සක්‍රීය මැදිහත්වීමේ වැදගත්කම මත මෙම මාතෘකාව විගණනය සඳහා තෝරා ගන්නා ලදී.

2.5 විගණන ප්‍රවේශය සහ අරමුණ

අ) විගණන ප්‍රවේශය සඳහා පහත සඳහන් නීති, රීති, රෙගුලාසි සලසා ඇති විධිවිධාන හා පදනම් සැලකිල්ලට ගන්නා ලදී.

- ❖ 1991 අංක 20 දරන ආහාර (සංශෝධිත) පනත සහ 2011 අංක 29 දරන ආහාර (සංශෝධිත) පනත මගින් සංශෝධිත 1980 අංක 26 දරන ආහාර පනත සහ එම පනත යටතේ සාදන ලද නියෝගයන්.
- ❖ 1969 අංක 1 දරන ආනයන හා අපනයන (පාලන) පනත හා 2006 ජූලි 01 දිනැති අංක 1447/28 දරන අතිවිශේෂ ගැසට් පත්‍රයේ පලකරන ලද 2006 ආනයන (ප්‍රමිතිකරණ හා තත්ත්ව පාලන) නියෝග.
- ❖ අදාළ අනෙකුත් ලියකියවිලි සමාලෝචනය සහ සම්බන්ධිත නිලධාරීන්ගෙන් කරන ලද විමසීම්.

ආ) විගණන අරමුණ

ගුණාත්මක ආහාර ආනයනය සම්බන්ධයෙන් ප්‍රධාන ආහාර බලධරයා ඇතුළු ආහාර පාලන පරිපාලන ඒකකය හා ආනයනික ආහාර සඳහා බලයලත් ආහාර බලධරයා වන රේගු අධ්‍යක්ෂ ජනරාල් යන නිලධාරීන්ගේ ආයතනවල කාර්යසාධනය ඇගයීම.

2.6 සීමා කිරීම්

මෙම කාර්ය සාධන විගණනය සැලසුම් කිරීමේදී විෂය පථය සීමා කිරීම් අවම කිරීමට උත්සාහ කරන ලදී. ඖෂධ සහ ආහාර පරීක්ෂකවරුන් සමඟ ආහාර බහාලුම් පරීක්ෂා කිරීමේදී බහාලුම් අභ්‍යන්තරයට ගොස් පරීක්ෂා කිරීමට නොහැකි වීම, ඇතැම් රසායනාගාර පරීක්ෂණයන් සිදු කිරීමට රජයේ රස පරීක්ෂක වරයාට පහසුකම් නොමැතිවීම, කාර්ය මණ්ඩලයේ හා වෙනත් සම්පත්වල සීමාවීම් මත 2012 සහ 2013 වර්ෂවල ආනයනය කරන ලද මුළු ආහාර වර්ග අතරින් තෝරාගත් නියැදියකට සීමා කළ අතර අවසාන නිගමනය නියැදි පරීක්ෂණයට යොදාගත් ආහාර වර්ග සම්බන්ධ වූ නිරීක්ෂණ මත පදනම් වී ඇත.

03. විස්තරාත්මක විගණන සොයාගැනීම්, නිර්දේශ හා ආයතනවල අදහස් දැක්වීම

විගණන නිරීක්ෂණ, විස්තරාත්මකව සාකච්ඡා කිරීම හා ඊට අදාල නිර්දේශ පහත පරිදි විය.

3.1 ආනයනික ආහාර සඳහා අදාල වන ආහාර පනත හා රෙගුලාසි

3.1.1 ෆෝමුල්ඩිහයිඩ් රසායනිකය අඩංගු වීම

මත්ස්‍යයින් ආනයනය කිරීමේ දී, අපනයනය කරනු ලබන රටේ හෝ සම්භාවිත රටේ අදාල ජාතික අධිකාරිය විසින් එම මත්ස්‍යයන්ගේ 2010 ආහාර (මත්ස්‍යයින් තුළ අඩංගු ෆෝමුල්ඩිහයිඩ්) නියෝග අනුව නිශ්චිත කළ ෆෝමුල්ඩිහයිඩ් අනුප්‍රමාණයන්ට අනුකූලවන බවට ප්‍රකාශනයක් කරන ලද අනුකූලතා සහතිකයක්, එම මසුන් රට තුළට ගෙන්වනු ලබන අවස්ථාවේ දී ඉදිරිපත් කළ යුතු වේ. මත්ස්‍ය ආහාරවල කිලෝග්‍රෑම් 1 කට මිලි ග්‍රෑම් 5 ක ෆෝමුල්ඩිහයිඩ් ප්‍රමාණයක් ඉක්මවන්නේ නම් ඒවා මිනිස් පරිභෝජනයට නුසුදුසු බැවින් එම ආහාර ආනයනය නොකළ යුතු වුවත් රජයේ රස පරීක්ෂක දෙපාර්තමේන්තුව සහ නාගරික රස පරීක්ෂක විසින් නිකුත් කළ වාර්තා අනුව වර්ෂ 2011-2013 දක්වා මාළු ආනයනය කිරීම් අවස්ථා 07ක ෆෝමුල්ඩිහයිඩ් තිබිය යුතු ප්‍රමාණයෙන් කිලෝග්‍රෑම් 1කට මිලි ග්‍රෑම් 0.7ත් 2.5ත් අතර වූ පරාසයකින් වැඩි බව වාර්තාකර තිබුණු අතර ශ්‍රී ලංකා රේගුව විසින් ඒවා ආනයනකරු වෙත නිදහස් කර ඇති බව නිරීක්ෂණය විය.

3.1.2 කිරි හා කිරි නිෂ්පාදන

විස්තර පහත පරිදි විය.

අ) කිරි සහ කිරි නිෂ්පාදන සම්බන්ධව නිකුත් කර ඇති ආහාර රෙගුලාසි අනුව සම්පූර්ණ යොදා සහිත වියළි කිරිපිට්ටල ක්ෂීර මේදය සියයට 26 ට නොඅඩු ප්‍රමාණයක් අඩංගු විය යුතු වුවත් නාගරික රස පරීක්ෂක සහ රජයේ රස පරීක්ෂක විසින් නිකුත්කළ නියැදි පරීක්ෂණ වාර්තා අනුව වර්ෂ 2012 සිට 2013 කාල පරිච්ඡේදයේ අවස්ථා 4 කදී ආනයනය කළ කිරි පිට්ටල මේද ප්‍රතිශතය තිබිය යුතු ප්‍රතිශතයට වඩා සියයට 0.4 ත් 1.4 ත් අතර වූ පරාසයකින් අඩු වී ඇති බව නිරීක්ෂණය විය.

ආ) 2011 ජනවාරි 01 දින සිට බලාත්මකවන පරිදි 2010 ආහාර (කිරි සහ කිරි නිෂ්පාදනවල අඩංගු මෙලමයින්) නියෝග අනුව මි.ග්‍රෑ/කි.ග්‍රෑ (දස ලක්ෂයකට කොටස්) 1.0 ක් ඉක්මවන මෙලමයින් අන්තර්ගත කිසිම කිරි හෝ කිරි නිෂ්පාදන ශ්‍රී ලංකාවට ආනයනය කිරීම සහ නිෂ්පාදනය කිරීම නොකළ යුතු බව සඳහන් වුවද ආනයනය කළ කිරිපිට්ට සඳහා නිෂ්පාදනය කරන රටෙන් නිකුත් කරන ලද අනුකූලතා සහතිකයක් මත නියැදි පරීක්ෂණයකින් තොරව කිරිපිට්ටල මෙලමයින් අඩංගු නොවන බවට සැඟීමට පත්වීමෙන් ඉහත රෙගුලාසි අනුව කිරි පිට්ටල නිදහස් කර තිබුණි.

3.1.3 ආහාරවල යෝග්‍ය ආයු කාලය

ශ්‍රී ලංකාවට ආනයනය කරන ලද ආහාර ශ්‍රී ලංකාවට ගෙන එන අවස්ථාවේ දී අවම වශයෙන් සියයට 60 ඉකුත් නොවූ ආයු කාලයකින් සමන්විත විය යුතු බව ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ අංක 1694/5 හා 2011 පෙබරවාරි 23 දරන අතිවිශේෂ ගැසට් පත්‍රයේ නිවේදනයෙහි දක්වා තිබුණ ද එසේ නොවූණු අවස්ථාවලදී ආහාර උපදේශක කමිටුව විසින් නිශ්චිතව සඳහන් කර ඇති කාල පරිච්ඡේදයකදී විකුණා අවසන් කරන ලෙස ආහාර වර්ග 4 ක් සම්බන්ධයෙන් අවස්ථා 5කදී අදාළ ආනයනකරුවන් වෙත අවසර ලබා දී තිබුණද එවන් අවස්ථාවලදී ආනයනකරු ආහාර උපදේශක කමිටුවේ තීරණ ප්‍රකාරව කටයුතු කරන්නේද යන්න තහවුරු කර ගැනීම සඳහා නිශ්චිත ක්‍රමවේදයක් ආහාර පාලන පරිපාලන ඒකකය සතුව නොමැති බව විගණනයේ දී නිරීක්ෂණය විය.

3.1.4 මුදා නොගත් ආහාර තොග කොන්දේසි සහිතව නිදහස් කිරීම

විගණනය වෙත ඉදිරිපත් කරන ලද තොරතුරු ප්‍රකාරව 2012 හා 2013 වර්ෂවල ආහාර උපදේශක කමිටුව මගින් කොන්දේසි සහිතව මහජන පරිභෝජනයට නිදහස් කිරීමට නිර්දේශ කරන ලද ආහාර තොග පිළිබඳ විස්තර අනාවරණය විය. එම විස්තරවලට අනුව නියැදි පරීක්ෂාවට ලක් වූ බහලුම් 13 ක ආහාර වර්ග 07 ක් සම්බන්ධයෙන් එම භාණ්ඩවල පරිභෝජන ආයු කාලය ප්‍රමාණවත් නොවූ ආහාර වර්ගද ආහාරවල තිබිය යුතු සංඝටක අවශ්‍ය ප්‍රමාණයට නොතිබීම හා බහලුම් වල ආහාර අසුරුවල මුද්‍රිත තොරතුරු වෙනස්වීම යන කාරණා සහිතව පැවති නමුත් ඒවා කොන්දේසි සහිතව වෙළඳපොළට නිකුත් කිරීමට කටයුතු කර තිබුණි.

මීට අමතරව ආහාර උපදේශක කමිටුව මගින් අවස්ථා 2 කදී විනාශ කිරීමට හෝ යලි අපනයනය කිරීමට නිර්දේශ කරන ලද අඹ පල්ප හා අයඩින් මිශ්‍ර ලුණු පැවති බව නිරීක්ෂණය විය.

3.1.5 ජාන වෙනස් කිරීම් කරන ලද ආහාර ආනයනය

ජානමය වශයෙන් වෙනස් කළ ආහාර ශ්‍රී ලංකාවට ආනයනය කරන්නේ නම් ඒ සඳහා සෞඛ්‍ය පෝෂණය හා දේශීය වෛද්‍ය, පෝෂණ හා දේශීය අමාත්‍යාංශයේ ආහාර පාලන පරිපාලන ඒකකය වෙතින් අවසරය ලබා ගත යුතුය. 2013 වර්ෂය තුළ ජාන වෙනස් කළ ආහාර ශ්‍රී ලංකාවට ආනයනය කිරීම සඳහා බලපත්‍ර ලබාගත් ආනයනකරුවන් කිසිවෙක් නොවූ බව ආහාර පාලන පරිපාලන ඒකකය වෙතින් සිදු කළ තොරතුරු විමසීම් වලදී හෙළිදරව් කර තිබුණි. එසේ වුවත් ජානමය වශයෙන් වෙනස් කළ ආහාර ශ්‍රී ලංකාව තුළට ආනයනය කර නැති බව තහවුරු කර ගැනීම සඳහා ජාන වෙනස් කිරීම්වලට ලක්විය හැකි අර්තාපල්, තක්කාලි, සෝයා පිටි, මෝල්ට් පිටි, ඉරිඟු පිටි වැනි ආහාර නියැදි ජාන තාක්ෂණ ආයතනය වෙත යොමු කර අවදානම් රහිත බව තහවුරු කර ගැනීමට කටයුතු කර නොතිබුණි.

ඇහවීම්

- i. ආහාර පනතට අනුව ආහාරවල අඩංගු එක් එක් සංඝටක අනුමත සීමාවන් තුළ නොතිබුණු අතර ඒවා වෙළඳපොළට නිකුත් කිරීමෙන් සෞඛ්‍යමය ගැටළු ඇතිවීම හා වෙළඳපොළෙහි පාරිභෝගිකයන් සුරා කෑමේ ප්‍රවණතාවයක් ගොඩනැගීම.
- ii. මනුෂ්‍ය ආහාරයට නුසුදුසු සංඝටක සහිත ආහාර වෙළඳපොළට නිකුත් කිරීම වැලැක්වීමට, අදාළ ආයතනවලින් ක්‍රියාත්මක කළ යුතු පාලනයන් ක්‍රියාත්මක නොකිරීමෙන් ආහාර පනතේ විධිවිධානයන් ක්‍රියාත්මක නොකිරීම.

නිර්දේශ

- i. ආහාර පනත අනුව පරිභෝජනයට නුසුදුසු ආහාර පිළිබඳ පරීක්ෂණ වාර්තාවලින් හෙළිදරව් වන අවස්ථාවලදී රේගු ආඥා පනතේ විධිවිධාන යටතේ කටයුතු කිරීම.
- ii. ජාන වෙනස් කිරීම්වලට ලක්වීමේ අවදානම සහිත ආහාර හඳුනාගෙන ඒවායින් නියැදිත් ලබා ගැනීම හා ජාන තාක්ෂණ ආයතනය වෙත යොමු කර පරිභෝජනයට සුදුසු බව තහවුරු කර ගැනීම.

සෞඛ්‍ය, පෝෂණ හා දේශීය වෛද්‍ය අමාත්‍යාංශයේ අදහස් දැක්වීම

නිරීක්ෂණය (3.1.1 ඡේදය)

ආනයනය කරන ලද ෆෝමැල්ඩිහයිඩ් නියමිත ප්‍රමාණයට වඩා අඩංගු වාර්තා 10 ක් ඇතුළත්වන බහාලුම් 08 සම්බන්ධයෙන් ක්‍රියාකල යුතු ආකාරය ආහාර ආනයන පරීක්ෂණ ඒකකයේ නිලධාරීන් විසින් ශ්‍රී ලංකා රේගුවට දන්වා ඇත්තේ මෙම ආහාර 2010 ආහාර (මත්ස්‍යවල අඩංගු ෆෝමැල්ඩිහයිඩ්) නියෝගවලට අනුකූල නොවන නිසා රේගු ආඥා පනත යටතේ කටයුතු කරන ලෙසය.

නිරීක්ෂණය (3.1.2 ඡේදය)

"මෙලෙස මිනිස් පරිභෝජනයට නුසුදුසු ලෙස හඳුනාගත් ආහාර තොග සම්බන්ධයෙන් රේගු ආඥා පනත පරිදි කටයුතු කරන ලෙස රේගුවට දන්වා යවා ඇත."

නිරීක්ෂණය (3.1.3 ඡේදය)

"මෙවැනි අවස්ථාවලදී අදාළ ප්‍රදේශයේ ආහාර බලධාරීන් වන බලයලත් නිලධාරීන්, සෞඛ්‍ය වෛද්‍ය නිලධාරීවරුන්ට සහ ආහාර හා ඖෂධ පරීක්ෂකවරුන්ට දුරකථන මගින් මේ සම්බන්ධයෙන් අවධානය යොමුකරන ලෙස දන්වා යවා ඇත."

නිරීක්ෂණය (3.1.4 ඡේදය)

පිළිතුරු ලබා දී නැත.

නිරීක්ෂණය (3.1.5 ඡේදය)

"මෙවැනි අවදානම් සහිත ආහාර ආනයනය කරන විට දී ජාන වෙනස්වීමක් සිදුවී නැති බවට අපනයනය කරන රටින් ඉදිරිපත් කරනු ලබන සහතිකය මත ආහාර නිදහස් කිරීමට නිර්දේශ කරනු ලැබේ."

"මෙතෙක් ජාන වෙනස්කිරීම් කරන ලද ආහාර හමු නොවීම හා වෙළඳ බාධක අවම කිරීම යන හේතූන් මත ජාන තාක්ෂණය යොදා නොගන්නා රටවලින් ආහාර ආනයනය කරන විටදී සැමවිටම සාම්පල් පරීක්ෂා නොකෙරේ."

3.2 ප්‍රමිතිකරණ / තත්ත්ව පාලන නියෝගවලට අනුකූල වීම

3.2.1 මනුෂ්‍ය පරිභෝජනයට නුසුදුසු බවට හඳුනාගත් ආහාර

1969 අංක 1 දරන ආනයන සහ අපනයන (පාලන) පනතේ 20 වන වගන්තිය පරිදි පනවන ලද 2006 ආනයන (ප්‍රමිතිකරණ හා තත්ත්ව පාලන) නියෝග අනුව ආනයනික ආහාර හා පාන වර්ග 33 ක් සඳහා ශ්‍රී ලංකා ප්‍රමිති ආයතනයේ අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්වරයා විසින් ආනයනකරුවෙකුට අනුමැතිය ලබාදී ඇත්නම් මිස කිසිම ආනයනකරුවකු විසින් විකිණීම, විකිණීම සඳහා ඉදිරිපත් කිරීම, භාවිතය හෝ බෙදා හැරීම හෝ නොකළ යුතුය.

2012 සහ 2013 වර්ෂවලදී කරන ලද මෙම නියෝග අදාලවන ටින් කළ මාළු තොග සහිත පෙට්ටි පිළිවෙලින් 31,620 ක් හා 16,040 ක් ශ්‍රී ලංකා ප්‍රමිති අංක 591 පරිදි කරන ලද පරීක්ෂණයන් (sensory test) අනුව මනුෂ්‍ය පරිභෝජනයට නුසුදුසු ලෙස හඳුනාගෙන එම තොග විකිණීම සඳහා අනුමත නොකරන බවත් මෙම තොග නැවත අපනයනය කරන්නේ ද විනාශ කරන්නේ ද යන්න ප්‍රමිති ආයතනයට දන්වන ලෙස පිළිබඳව ශ්‍රී ලංකා රේගුවට දන්වා යවා තිබුණි. නමුත් එම ලිපිවල අදාල ආනයනය කළ ආහාර තොගයේ රේගු යොමු අංකය හා දිනය සඳහන් කිරීමට කටයුතු නොකිරීමෙන් කඩිනම් ක්‍රියාමාර්ග ගැනීමට බාධාවක් වී ඇති බව නිරීක්ෂණය විය. එම ටින් කළ මාළු තොගවලට කුමක් සිදු කළේද යන්න ශ්‍රී ලංකා ප්‍රමිති ආයතනයට දන්වන ලෙස අදාළ ලිපිවල සඳහන් කර තිබුණද ඒ පිළිබඳ කිසිදු ප්‍රතිචාරයක් දක්වා නොතිබුණි. එබැවින් එම තොග විනාශ කළේ ද නැතිනම් නැවත අපනයනය කළේ ද යන්න පිළිබඳ තොරතුරු විගණනයට ලබාගත නොහැකි විය. තවද මේ පිළිබඳව ආහාර පාලන පරිපාලන ඒකකය දැනුවත් කර නොතිබුණු අතර මෙම ආහාර මනුෂ්‍ය පරිභෝජනය සඳහා වෙළඳපොළට නිකුත් කිරීමේ ඉඩකඩ පැවති බැවින් එම ආහාර වෙළඳපොළට නිකුත් නොකළ බවට තහවුරු කරගත නොහැකි විය.

3.2.2 ප්‍රමාදයකින් තොරව නියැදි ලබා ගැනීම

ශ්‍රී ලංකා රේගුව වෙත ආනයනය කරන ලද භාණ්ඩ ලැබුණු විගස නියැදි ලබා ගෙන පරීක්ෂණ සඳහා යැවිය යුතු වුවත් ආනයනික අවස්ථා 20 කට අදාලව ටින් කළ මාළු සඳහා නියැදි ලබා ගැනීමේ ප්‍රමාදවීම් දින 07 ත් දින 91 ත් අතර කාල පරාසයක වූ බව නිරීක්ෂණය විය. මෙම ටින් කළ මාළු නියැදි මනුෂ්‍ය පරිභෝජනයට නුසුදුසු බව හඳුනාගෙන ඇති අතර, ඒ බව නොපමාව ශ්‍රී ලංකා රේගුවට ලිඛිතව දැනුම් දිය යුතු වුවත් එලෙස දැනුම් දීමේ ප්‍රමාදවීම් දින 06 ත් මාස 05 ත් අතර වූ කාල පරාසයක වූ බව නිරීක්ෂණය විය.

ඇගවීම

ශ්‍රී ලංකා ප්‍රමිති ආයතනය මගින් පරීක්ෂා කරනු ලබන ටින් කළ මාළු වලින් මනුෂ්‍ය පරිභෝජනයට නුසුදුසු ලෙස හඳුනාගත් තොග පිළිබඳව ආහාර පාලන පරිපාලන ඒකකය වෙත සන්නිවේදනය නොකිරීමෙන් හා ශ්‍රී ලංකා රේගුව වෙත ප්‍රමාද වී සන්නිවේදනය කිරීමෙන් මෙලෙස මනුෂ්‍ය පරිභෝජනයට ඉතා නුසුදුසු ආහාර වෙළඳ පොළට නිකුත් කිරීමේ අවදානමක් පැවතීම.

නිර්දේශ

- i. ශ්‍රී ලංකා ප්‍රමිති ආයතනය විසින් අදාල ප්‍රමිතීන් ප්‍රකාර මනුෂ්‍ය පරිභෝජනයට නුසුදුසු ලෙස හඳුනාගත් ආහාර තොග පිළිබඳව ඉදිරි කටයුතු සඳහා ශ්‍රී ලංකා රේගු අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්වරයා දැනුවත් කරන ලිපිවල පිටපත් සෞඛ්‍ය පෝෂණ හා දේශීය වෛද්‍ය අමාත්‍යාංශයේ ආහාර පාලන පරිපාලන ඒකකයට යැවීමට කටයුතු කිරීම.
- ii. ශ්‍රී ලංකා ප්‍රමිති ආයතනය විසින් රේගු අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්වරයාට යවන ලිපියට අදාළ ආහාර තොගයේ රේගු යොමු අංකය හා දිනය දක්වා යැවීමෙන් ආහාර තොග සම්බන්ධ අවශ්‍ය ක්‍රියාමාර්ග කඩිනමින් ගැනීමට පහසුකම් සැලසීම.
- iii. ශ්‍රී ලංකා ප්‍රමිති ආයතනය හා ශ්‍රී ලංකා රේගුව අතර මනුෂ්‍ය පරිභෝජනයට නුසුදුසු ආහාර තොග සම්බන්ධව තොරතුරු කඩිනමින් හා නිවැරදිව සන්නිවේදනය සඳහා ක්‍රමවත් වැඩපිළිවෙලක් සකස් කිරීම.

සෞඛ්‍ය, පෝෂණ හා දේශීය වෛද්‍ය අමාත්‍යාංශයේ අදහස් දැක්වීම

පිළිතුරු ලබා දී නැත.

ශ්‍රී ලංකා රේගුවේ අදහස් දැක්වීම

නිරීක්ෂණය (3.2.1 ඡේදය)

“ මෙම ක්‍රියාවලිය විධිමත් කිරීම පිණිස 2015.12.23 දින ඩී.ඕ.පී.එල්. 1048 මගින් දෙපාර්තමේන්තු නියෝගයක් නිකුත් කරන ලදී. ඒ අනුව ආනයනකරු වෙත ශ්‍රී ලංකා ප්‍රමිති ආයතනයේ අනුමැතිය සඳහා මුදාහරිනු ලබන ටින් මාළු ප්‍රේෂණ පිළිබඳව අධීක්ෂණය ක්‍රමවත්ව කර ඇත.”

ශ්‍රී ලංකා ප්‍රමිති ආයතනයේ අදහස් දැක්වීම

නිරීක්ෂණය (3.2.2 ඡේදය)

ප්‍රමාදයකින් තොරව නියැදි (සාම්පල්) ලබාගැනීම.

"දිවයිනට ආනයනය කරනු ලබන ටින් මාළුවලින් සාම්පල ලබා ගැනීමේදී ශ්‍රී ලංකා ප්‍රමිති ආයතනයෙන් ප්‍රමාදයන් සිදු වී නොමැත. එසේ වුවත් ශ්‍රී ලංකා ප්‍රමිති ආයතනයේ පාලනයෙන් බැහැරව පහත දැක්වෙන හේතූන් මත ප්‍රමාදයන් සිදුවේ.

- බඩු බැමේ ප්‍රමාදයන්
- අංගනයන් වෙත භාණ්ඩ රැගෙන එන බහාලුම් ස්ථානගත කිරීම ආශ්‍රිතව ඇති වන ප්‍රමාදයන්
- ආනයනකරුවන්ගේ ප්‍රමාදයන්
- බොහෝ ආනයනකරුවන් භාණ්ඩ තොග පැමිණි දිනය ලෙස නොහොරපතේ සඳහන් දිනය සඳහන් කරනු ලැබේ. එසේ වුවත්, එම දිනය භාණ්ඩ තොග වරායට ළගාවූ සත්‍ය දිනය නොවේ. "

ප්‍රතික්ෂේපිත ටින් මාළු තොග පිළිබඳ රේගුවට දැනුම් දීමේ ප්‍රමාදයන්

"මනුෂ්‍ය පරිභෝජනය සඳහා නුසුදුසු ටින් මාළු තොග පිළිබඳව ශ්‍රී ලංකා රේගුවට දැනුම් දීමේ ප්‍රමාදයන් පහත දක්වා ඇති හේතූන් මත සිදුවී ඇත.

- i. පරීක්ෂා කරන ලද නියැදිය අසාර්ථක වූ අවස්ථාවන්හි දී දෙවන නියැදිය ද පරීක්ෂා කිරීමේ පහසුකම ආනයන වැඩසටහන යටතේ ආනයනකරු සතුවන අතර එසේ පරීක්ෂා කරන ලෙස ආනයනකරු විසින් ශ්‍රී ලංකා ප්‍රමිති ආයතනයට දැනුම් දීමේ ප්‍රමාදයන්.
- ii. එබැවින් එවැනි නියැදිකරණයන් කිරීම සඳහා සැලකිය යුතු කාලයක් ගත වීම.

- iii. භාණ්ඩ තොගයන් සම්බන්ධ තීරණ ගැනීම් ප්‍රමිතීන්හි සඳහන් පරීක්ෂණ කිහිපයක් මත තීරණය වීම සහ ඇතැම් පරීක්ෂාවන් සම්පූර්ණ කිරීම සඳහා සැලකිය යුතු කාලයක් ගතවීම.
- iv. බහාලුම් කල මාළු ටින් මත කාණ්ඩ අංක මුද්‍රණය නොකරන ලද අවස්ථාවන් ගණනාවක් නිරීක්ෂණය කරන ලද අතරම එබැවින් ඒවායේ ලේබල් සඳහා අනුකූල නොවීම් පැවතුනි.
- v. අවශ්‍යතාවය මත නැවත වරක් සිදුකරන පරීක්ෂණවලදී සාම්පල් ලබා ගැනීමට නිෂ්පාදනයන් නොමැති වීම."

3.3 අත්හල බහාළුම් ප්‍රසිද්ධ වෙන්දේසියේ විකිණීම

ආනයනය කළ ආහාර ආනයනකරුවන් විසින් මුදවා නොගන්නා අවස්ථාවක ශ්‍රී ලංකා රේගු ආයතනයේ මධ්‍ය විකුණුම් (අත්හල භාණ්ඩ) අංශයට භාරගෙන ප්‍රසිද්ධ ටෙන්ඩර් මගින් විකිණීමේදී ආහාර හා ඖෂධ පරීක්ෂකවරුන් විසින් පරීක්ෂා කරනු ලබන අතර එම ආහාර තොග මනුෂ්‍ය පරිභෝජනයට සුදුසු වන්නේ නම් ඒවා විකිණීම සඳහා වෙළඳපොළට නිකුත් කරනු ලැබේ.

2013 ජනවාරි 21 වෙනි දින නැව් ගත බහාළුම් 03 ක් (SHLU 2137860 , SHLU 2009597, SHLU 2006427) වරාය පරිශ්‍රයේ අත්හැර දමා තිබූ අතර එයින් බහාළුම් 02ක තිබූ බී ජෑණු කිලෝග්‍රෑම් 26,138 ක් (බැග් 1867 x 14kg) ආහාරයට නුසුදුසු බවත් රේගු අධිකාරීන්ගේ අධීක්ෂණ යටතේ විනාශ කරන මෙන් 2013 ජනවාරි 29 දින LD/S/SAGT/2013/01/PC-07 අංක දරන ලිපිය මගින් රේගු නියෝජ්‍ය අධ්‍යක්ෂ නියෝග කර තිබුණි. 2013 ජනවාරි 30 දින අත්හල භාණ්ඩ අංශය මගින් නිකුත් කළ ලිපිය අනුව කිලෝග්‍රෑම් එකකට රු.15 බැගින් අයබදු ආවරණය කිරීම සඳහා කිලෝග්‍රෑම් එකක් රු.30 ක් බැගින් ප්‍රසිද්ධියේ විකිණීමට නිර්දේශ කර තිබුණද තොග ප්‍රසිද්ධියේ විකුණුම් කල බවට සෑහීමට පත්වීම සඳහා ප්‍රමාණවත් සාක්ෂි විගණනයට ඉදිරිපත් නොකෙරුණි.

ඇගවීම්

- i. විනාශ කළ යුතු ආහාර තොග වෙළඳපොළට අඩු මිලට නිකුත් කිරීමෙන් මනුෂ්‍ය පරිභෝජනයට නුසුදුසු ආහාර වෙළඳ පොළට නිකුත් කිරීම.
- ii. අඩු මිලට විකුණන ලොකු ජෑණු කෙටි ආහාර (short eat) පිළියෙල කිරීමේදී භාවිතා කර අඩු මිලට පාසල්, විශ්ව විද්‍යාල ආපන ශාලාවලට සහ පොදු වෙළඳපොළේ විකිණීමට ඉඩකඩ තිබීම.

නිර්දේශය

මිනිස් පරිභෝජනයට නුසුදුසු ආහාර විනාශ කිරීමට නියෝග කළ අවස්ථාවේ සිට එය විනාශ කළ බවට අධීක්ෂණ නිලධාරීන්ගේ අත්සන් සහිත ලියකියවිලි මගින් තහවුරු කිරීමට කටයුතු කිරීම.

ශ්‍රී ලංකා රේගුවේ අදහස් දැක්වීම

නිරීක්ෂණය (3.3 ඡේදය)

පිළිතුරු ලබා දී නැත.

3.4 ආහාර නියැදි ලබා ගැනීම, පරීක්ෂා කිරීම හා වාර්තා ඉදිරිපත් කිරීම

3.4.1 නියැදි ලබාගැනීම

1980 අංක 26 දරන ආහාර පනත යටතේ යම් ආහාර ද්‍රව්‍යයක් සඳහා ප්‍රමිතියක් නියම කර නොමැති අවස්ථාවක එකී ආහාර පනත යටතේ එම ආහාර වර්ගවල තත්ත්වය තක්සේරු කිරීම සඳහා 2009 පෙබරවාරි 20 දිනැති හා අංක 1589/34 දරන අතිවිශේෂ ගැසට් නිවේදනයෙහි දක්වා ඇති ශ්‍රී ලංකා ප්‍රමිති යොදාගත යුතුය.

2012 හා 2013 වර්ෂවල පිළිවෙලින් මෙට්‍රික් ටොන් 145,912 ක් හා 168,874ක් වශයෙන් ලොකු ඒණු ද පිළිවෙලින් මෙට්‍රික් ටොන් 110,823 ක් හා 123,204 ක් වශයෙන් අර්තාපල් ද ආනයනය කර තිබුණි. ලොකු ඒණු සඳහා අදාළ වන ශ්‍රී ලංකා ප්‍රමිති අංක 1224 හි හා අර්තාපල් සම්බන්ධයෙන් අදාළ වන ශ්‍රී ලංකා ප්‍රමිති අංක 1217 හි දැක්වෙන පොදු අවශ්‍යතාවයන් ප්‍රකාරව ලොකු ඒණු සහ අර්තාපල් යන ආහාර ද්‍රව්‍යයන් දෙකෙහි පළිබෝධනාශක ශේෂයන් ශ්‍රී ලංකා ජර්මිනි අංක 910 හි දැක්වෙන සීමාවන් ඉක්මවා නොපැවතිය යුතු බව දක්වා තිබෙන අතර මේ බව තහවුරු කර ගැනීම සඳහා මෙම ආහාර ද්‍රව්‍යයන් රසායනාගාර පරීක්ෂාවන්ට ලක් කළ යුතු වේ.

එසේ වුවද 2012 හා 2013 වර්ෂවල ආනයනය කරන ලද ලොකු ඒණු හා අර්තාපල් සම්බන්ධයෙන් පළිබෝධනාශක ශේෂ සීමාව ඉක්මවා පවතී ද යන්න තහවුරු කර ගැනීම සඳහා රජයේ රස පරීක්ෂක වෙත හෝ කොළඹ නාගරික රස පරීක්ෂක වෙත එම ආනයනික ආහාර තොග වල සාම්පල් ඉදිරිපත් කර තිබූ බවට, ආනයනික ආහාර පරීක්ෂණ ඒකකය විසින් එවැනි පරීක්ෂා කිරීම් සඳහා නියැදි ඉදිරිපත් කිරීමට අදාළ ව පවත්වාගෙන යනු ලබන ලේඛනය පරීක්ෂා කිරීමේදී තහවුරු නොවීය.

3.4.2 රසායනාගාර පරීක්ෂාවන්ට යොමු නොකිරීම

ශ්‍රී ලංකාවට බහුල වශයෙන් ආනයනය කරනු ලබන සහ ශ්‍රී ලාංකික ජනතාව වැඩි වශයෙන් පරිභෝජනය කරන ආහාර ද්‍රව්‍යයක් වන පරිප්පුවල පරිභෝජනයට සුදුසු තත්වය පරීක්ෂා කිරීම සඳහා නියැදි ලබා ගැනීම සම්බන්ධයෙන් පහත කරුණු නිරීක්ෂණය කරන ලදී.

පරිප්පු සම්බන්ධයෙන් අදාළ වන ආහාර ප්‍රමිතිය වන්නේ ශ්‍රී ලංකා ප්‍රමිති අංක 896 වේ. අදාළ ප්‍රමිතියට අනුකූල බව පිළිබඳව පරීක්ෂා කිරීම සඳහා නියැදි ලබා ගැනීමේ දී නියැදි අඩංගු තොගය සහිත බහාළුමේ උඩ යට සහ මැද වශයෙන් ත්‍රිත්වයම නියෝජනය වන පරිදි ලබාගෙන එය හොඳින් මිශ්‍ර කොට සාම්පල් ලබා ගැනීම කළ යුතු බව දක්වා තිබේ. තවද ආනයනික පරිප්පු නියමිත තෙතමන මට්ටම තුළ පවතීද, අපේක්ෂිත මට්ටමට වඩා ආගන්තුක ද්‍රව්‍යන් පවතීද, හානි වූ පලුදු වූ කැඩුණු ඇට අඩංගු වී තිබේ ද යන්නත් තහවුරු කර ගැනීම සඳහා අදාළ ප්‍රමිතියේ 5.5 වගන්තිය ප්‍රකාරව රසායනාගාර පරීක්ෂාවන්ට යොමු කළ යුතු වේ. 2012 හා 2013 වර්ෂවලදී පිළිවෙලින් මෙට්‍රික් ටොන් 113,993 ක් හා 150,889 ක් වශයෙන් ශ්‍රී ලංකාවට රතු පරිප්පු ආනයනය කර ඇතත් ආනයනික ආහාර පරීක්ෂණ ඒකකයේ රසායනාගාර පරීක්ෂාවන් සඳහා නියැදි යොමු කිරීම සම්බන්ධයෙන් පවත්වාගෙන යනු ලබන ලේඛනය පරීක්ෂා කිරීමේදී ඒවා මෙම ප්‍රමිතියට අනුකූලව පවතීද යන්න තහවුරු කර ගැනීම සඳහා රසායනාගාර පරීක්ෂාවන් සඳහා යොමු කර තිබෙන්නේ එක් අවස්ථාවකදී පමණක් බව නිරීක්ෂණය විය.

3.4.3 විකිරණ පරීක්ෂාව සඳහා ආහාර නියැදි ලබා ගැනීම

ආනයනික ආහාර පරීක්ෂණ ඒකකය විසින් පරීක්ෂාවන් සඳහා ආහාර නියැදි ලබා ගැනීම හා ඒවා අදාළ රසායනාගාර වෙත ඉදිරිපත් කිරීම සම්බන්ධයෙන් විගණන නිරීක්ෂණයන් පහත පරිදි විය.

- අ) විකිරණශීලී ද්‍රව්‍ය මගින් හානි සිදු වී ඇත්දැයි පරීක්ෂා කිරීම සඳහා ආනයනික ආහාර පරීක්ෂණ ඒකකය විසින් ආහාර ද්‍රව්‍ය ඉදිරිපත් කරනු ලබන්නේ ශ්‍රී ලංකා පරමාණුක බලශක්ති මණ්ඩලය වෙතය. ටින් කරන ලද මාළු නියැදි ශ්‍රී ලංකා පරමාණුක බලශක්ති මණ්ඩලය වෙත ඉදිරිපත් කිරීමේ දී මාළු ටින් වෙළඳ නාමය ඇතුළත් ලේබලය සහිතව ඉදිරිපත් කරන බවත් මුද්‍රා තබා සාම්පල් අංකයන් සඳහන් කරනු ලබන නියැදි පරීක්ෂාවන් සඳහා රැගෙන යනු ලබන්නේ ආනයනකරුවන්ගේ නියෝජිතයින් විසින්ම බවත් නිරීක්ෂණය විය. මෙම ක්‍රියා පිළිවෙත යටතේ අදාළ නියැදිවල රහස්‍යභාවය ආරක්ෂා නොවන බව නිරීක්ෂණය වූයෙන් අදාළ ආනයනකරු කවුරුද යන්න හඳුනා ගැනීමට හැකිවීම නිසා නියැදි වල ප්‍රතිඵල අපක්ෂපාතිව ඉදිරිපත් කරන බවට විගණනයේදී සැඟීමකට පත්විය නොහැකි විය.

ආ) කිලෝ ග්‍රෑම් 25 පැකට්ටුවල අසුරන ලද කිරිපිටිවල රසායනාගාර පරීක්ෂාවන් සඳහා නියැදි ලබා ගැනීම හා ඒවා රසායනාගාරවලට රැගෙන යාම සිදු කරනු ලබන්නේ අදාල වාජ්‍ය ලිපිකරුවන් විසින්ම බවත් නියැදි ලබා ගැනීම සිදු කෙරෙන්නේ ඔවුන් ඉදිරිපත් කරන එම පැකට්ටුවෙන් බවත් නිරීක්ෂණය විය.

(වාජ්‍ය ලිපිකරු විසින් නියැදි ලබාගැනීම)

ඇ) රසායනාගාර පරීක්ෂාවන් සඳහා යොමු කරන ලද නියැදි සම්බන්ධ රසායනාගාර වාර්තා ආහාර තොග මුදාගැනීම සඳහා අත්‍යාවශ්‍ය වන අතර මෙම වාර්තා කාල ප්‍රමාදයකින් තොරව ආනයනික ආහාර පරීක්ෂණ ඒකකය වෙත ලැබේ දැයි පරීක්ෂා කිරීමේ දී 2013 ජූලි 20 දින සිට 2013 සැප්තැම්බර් 10 දින දක්වා පෞද්ගලික රසායනාගාරයක් වෙත යොමු කර තිබූ සීනි සාම්පල 469 කට අදාලව කිසිදු වාර්තාවක් විගණන පරීක්ෂණ දිනය වූ 2013 ඔක්තෝබර් 11 දින වන තෙක් ලැබී නොතිබුණු බව නිරීක්ෂණය විය. තවද කිරිපිටි සම්බන්ධව ඩී.සී.ඩී පරීක්ෂාව සඳහා 2013 අගෝස්තු 28 දින සිට දෙසැම්බර් 06 දින දක්වා කාලය තුළ කාර්මික තාක්ෂණ ආයතනය වෙත යවන ලද කිරිපිටි නියැදි අතරින් නියැදි 23කට අදාල වාර්තා විගණන දිනය වූ 2014 පෙබරවාරි මස 05 දින වන විටත් ලැබී නොතිබුණු බව නිරීක්ෂණය විය.

ඈ) ඉහත පරිදි වාර්තා ප්‍රමාද වීම, ආහාර තොග නිදහස් කිරීම ප්‍රමාද වීම සඳහා හේතු වන අතරම මෙය අදාල ආහාරයේ ගුණත්වයට ද බලපානු ලබන කරුණක් බව නිරීක්ෂණය විය.

ඉ) ශ්‍රී ලංකාවට ආනයනය කෙරෙන ආහාර වර්ග ඒවායේ පරිභෝජනයට සුදුසු තත්ත්වය තීරණය කිරීම සඳහා කුමන ආයතනවල පරීක්ෂණ ක්‍රමවේදයන්ට ලක්විය යුතු ද යන්න ශ්‍රී ලංකා රේගුව විසින් තීරණය කරනු ලබන අතර අදාළ පරීක්ෂණ වාර්තාවල ප්‍රතිඵල මත භාණ්ඩ වෙළෙඳ පොළ වෙත නිකුත් කිරීම සඳහා අවසරදීම හෝ නොදීම තීරණය කරනු ලැබේ.

එසේ පරීක්ෂණ කටයුතු සඳහා ආනයනික ආහාර පරීක්ෂණ ඒකකය වෙත ලැබූ හා ඔවුන් විසින් නියැදි රැගෙන විකිරණ පරීක්ෂාවන් සඳහා ශ්‍රී ලංකා පරමාණුක බලශක්ති මණ්ඩලය වෙත ඉදිරිපත් කරන ලද කිරිපිටි හා ටින්කළ මාළු වලට අදාළ 2012 හා 2013 වර්ෂ සම්බන්ධයෙන් පිළිවෙලින් 39ක් හා 83 ක් වශයෙන් වූ රසායනාගාර පරීක්ෂණ වාර්තා විගණිත දිනය වූ 2014 මැයි 17 දින වන විටත් අදාළ ආනයනකරුවන් විසින් ශ්‍රී ලංකා පරමාණුක බලශක්ති මණ්ඩලය වෙතින් ආපසු ලබාගැනීමට කටයුතු කර නොතිබුණි.

මෙම ආහාර තොග මුදාහැර තිබේදැයි සනාථ කර ගැනීම උදෙසා ශ්‍රී ලංකා රේගුව වෙතින් ලිඛිතව කළ විමසීමකදී එම භාණ්ඩ තොග ආනයනකරුවන් විසින් නිශ්කාෂණය කරගෙන ඇති බව සනාථ කරන ලදී.

3.4.4 නියැදි පරීක්ෂණ වාර්තා නිකුත් කිරීම

මේ සම්බන්ධයෙන් පහත සඳහන් අඩුපාඩු නිරීක්ෂණය විය.

- අ) ඔරුගොඩවත්තේ පිහිටි බහාළුම් පර්යන්තයේ 2013 ජූලි 20 දින සිට 2013 දෙසැම්බර් 06 දක්වා කිරිපිටි වර්ග කිලෝග්‍රෑම් 2,098,186 කින් නියැදි 34 ක් වෛද්‍ය පර්යේෂණායතනය ඇතුළු අනෙකුත් පරීක්ෂණ ආයතනවලට යවා ඇතත් විගණන දිනය වූ 2014 පෙබරවාරි 05 දින දක්වා එම නියැදිවල පරීක්ෂණ වාර්තාවන් ලැබී නොතිබුණි.
- ආ) ඉහත සඳහන් ආහාර වර්ග මාස 06 කට වැඩි කාලයක් නියැදි වාර්තා ලබා ගන්නා තෙක් පෞද්ගලික ගබඩාවල රඳවා ගැනීමෙන් ඒවා කල් ඉකුත් වීමට ඉඩ ඇති බව නිරීක්ෂණය විය.

ඇඟවීම්

- i. නියැදි ලබාගැනීමේ සහ ඒවා පරීක්ෂණ සඳහා ඉදිරිපත් කිරීමේ පවතින ඇතැම් දුර්වලතාවයන් හේතුවෙන් වඩාත් විශ්වාසදායක රසායනාගාර පරීක්ෂණ ප්‍රතිඵල ලබා ගැනීමට බාධාවන් පැවතීම.
- ii. නියැදි පරීක්ෂණ වාර්තාවල ප්‍රමාදය නිසා ආහාර කල් ඉකුත් වීමේ අවදානම වැඩිවීම.
- iii. ආනයනකරුවන්ට නියැදි පරීක්ෂණ වාර්තාවල ප්‍රතිඵල පිළිබඳ නොසලකා හැර කටයුතු කිරීමට ඉඩ ලැබීම.
- iv. නියැදි පරීක්ෂණ වාර්තා නිසි වේලාවට නොලැබීමෙන් ගුණාත්මකව ආහාර වෙළඳ පොළට නිකුත් කරන බවට සහතික වීමට නොහැකි වීම.

නිර්දේශ

- i. කිරිපිටි, ටින්කළ මාළු වැනි ආහාර ද්‍රව්‍යවල නියැදි පරීක්ෂාව සඳහා ඉදිරිපත් කිරීමේ දී ආනයනකරුවන්ගේ/ නිෂ්පාදකයාගේ අන්‍යෝන්‍යවය හඳුනාගත නොහැකි පරිදි ලේබල් ඉවත් කර ආහාර පාලන පරිපාලන ඒකකය පමණක් පැහැදිලිව හඳුනාගත හැකි රහස්‍ය සංකේත ක්‍රමයක් භාවිතා කර රසායනාගාර පරීක්ෂාවන් සඳහා ඉදිරිපත් කිරීම.
- ii. ආහාර නියැදි ලබා ගැනීමේ දී අදාල වාප්පු ලිපිකරුවන්ට මැදිහත්වීමේ ඉඩකඩ සලසා දීම වෙනුවට අහඹු ලෙසත් විශ්වාසදායක ලෙසත් සිදු කිරීමට නිලධාරීන්ගේ මැදිහත් වීම වැඩි කිරීම.

සෞඛ්‍ය, පෝෂණ හා දේශීය වෛද්‍ය අමාත්‍යාංශයේ අදහස් දැක්වීම

නිරීක්ෂණ (3.4.1 හා 3.4.2 ඡේද)

“ ශ්‍රී ලංකාවට වැඩි වශයෙන් ගෙන්වනු ලබන ලොකු ලූනු, අල හා පරිප්පු පරීක්ෂාව සම්බන්ධයෙන් සාම්පල් කිරීමක් නොකරන බව සඳහන් වී ඇත.

ආහාර පරීක්ෂා කිරීමේදී ඉහත ආහාර අඩංගු වන්නේ අඩු අවදානම් සහිත ආහාර ගණයටය. (low risk food/Raw food)

එවැනි ආහාර සම්බන්ධයෙන් සාම්පල් කිරීමේදී වැඩි අවධානය යොමු කිරීම ජාත්‍යන්තර වශයෙන්ද සාමාන්‍යයෙන් සිදු නොවේ. පරීක්ෂා කිරීමේ හා සාම්පල් කිරීමේදී වැඩි අවධානයක් යොමු කරනු ලබන්නේ High Risk ආහාර සඳහාය. (Milk and Milk product/ Meat and Meat product/ Fish and Fish product/ Eggs etc.)

අල, ලූනු වැනි ආහාර විශේෂයෙන් පියවි ඇසින් බලා පරීක්ෂා කිරීමෙන් තත්ත්වය ගැන තීරණය කළ හැක. අන්තර් ජාතික වශයෙන්ද සිදු වනුයේ මෙම ක්‍රමවේදයයි.”

නිරීක්ෂණය (3.4.3 ඡේදය)

“මෙය ආනයනකරුවන්ගේ නියෝජිතයින් මගින් භාරදීම සිදු කරන බව සඳහන් වී ඇත.

එහෙත් මෙම සාම්පල්වල ආරක්ෂාව තහවුරු කිරීම සඳහා ඒකකයේ නිලධාරීන් විසින් මුද්‍රාතබා අසුරා යවන අතර භාර ගන්නා අවස්ථාවේ එම මුද්‍රා වෙනස් වී තිබෙනම් භාර ගැනීම සිදු නොවේ. එසේම මුද්‍රා වෙනස් වූ බවට මෙනෙක් වාර්තා වී නොමැත.

එසේම මෙම සාම්පල් ඉදිරිපත් කිරීමේදී අදාල පරීක්ෂණ ගාස්තු ගෙවිය යුතු බැවින් අදාල පාර්ශවයන් මේ සඳහා සහභාගී වේ. (මෙම සාම්පල් මොනිටරින් සාම්පල් වේ.)”

ශ්‍රී ලංකා රේගුවේ අදහස් දැක්වීම

නිරීක්ෂණය (3.4.3 ඡේදය)

“ සාම්පල් ලබා ගැනීමේ ක්‍රියාවලියේදී වාස්තූ ලිපිකරුගේ කාර්යභාරය ඉවත් කිරීම ප්‍රායෝගිකව සිදුකළ නොහැකි වන අතර අදාළ සාම්පල් එකතු කිරීම හා අදාළ ආයතනයට ඉදිරිපත් කිරීමේදී සුරක්ෂිත ඇසුරුම්වල බහා ඉදිරිපත් කිරීමේ ක්‍රමවේදයක් ලෙස සිල් කළ හැකි ඇසුරුම් (දැනට රේගු දෙපාර්තමේන්තුවේ භාවිත වන Sealed Pouch) භාවිතා කිරීමට නිර්දේශ කරනු ලැබේ. සාම්පල් පරීක්ෂණ වාර්තා කඩිනමින් රේගු දෙපාර්තමේන්තුව වෙත ලබා ගැනීම සඳහා අදාළ රසායනාගාර හා රේගු දෙපාර්තමේන්තුව අතර Online System ක්‍රමයක් ඇති කිරීම තුලින් මෙකී ප්‍රමාදයන් මඟහරවා ගත හැකිය.”

3.5 ආහාර උපදේශක කමිටුවේ නිර්දේශ හා තීරණ

3.5.1 ආහාර උපදේශක කමිටුවේ කාර්ය භාරය

කමිටුව විසින් ආහාර වර්ග 31 ක් සඳහා කොන්දේසි සකස් කර තිබූ බව අනාවරණය විය. මෙහිදී ආහාර පනතේ කොන්දේසි කාලීන අවශ්‍යතාවය පරිදි වරින් වර සංශෝධනය කළ යුතු වුව ද ආහාර ආනයනය සම්බන්ධව ගැටළුකාරී තත්ත්වයන් ඇති වූ 2012 හා 2013 වර්ෂවලදී සංශෝධනයන් සිදු කර ඇත්තේ රස ප්‍රවර්ධක සඳහා පමණක් වන අතර අවසන් නිගමනයට නොපැමිණි සංශෝධනයන් 16 ක් පැවති බව ද නිරීක්ෂණය විය.

3.5.2 ආහාර උපදේශක කමිටුවේ නිර්දේශ හා තීරණ ක්‍රියාත්මක කිරීම

මෙරටට ආනයනය කරනු ලබන සියලුම ආහාර තොග ආහාර හා ඖෂධ පරීක්ෂකවරයාගේ අනුමැතිය ලැබීමෙන් පසු ශ්‍රී ලංකා රේගුවෙන් නිදහස් කරනු ලැබේ. මනුෂ්‍ය පරිභෝජනයට නුසුදුසු ආහාර සම්බන්ධයෙන් රේගු ආඥා පනත පරිදි කටයුතු කරන ලෙස ශ්‍රී ලංකා රේගුවට නිර්දේශ කළ ද ඒ පිළිබඳව ආහාර පාලන පරිපාලන ඒකකය මගින් පසු විපරමක් නොකරන අතර මනුෂ්‍ය පරිභෝජනයට නුසුදුසු ආහාර තොග පිළිබඳ වැදගත් තොරතුරු (රේගු අංකය, ආනයනය කරන ලද දිනය, භාණ්ඩ විස්තර හා ආනයනකරුගේ විස්තර) හා දත්ත පද්ධතියක් එම ඒකකයේ පවත්වාගෙන ගොස් නොතිබුණි.

3.5.3 අභියාචනා සම්බන්ධයෙන් කටයුතු කිරීමේ ක්‍රියාවලිය

2012 හා 2013 වර්ෂවලදී ආහාර උපදේශක කමිටුවට ඉදිරිපත් කරනලද අභියාචනා පිළිබඳ තීරණ ගැනීමේදී මාස 03 ත් 10 ත් අතර කාල පරාසයක ප්‍රමාදයන් පැවතුණ අවස්ථා 07 ක් නිරීක්ෂණය විය.

3.5.4 අභියාචනා සඳහා අනුගමනය කරන ක්‍රමවේදය

ආනයනික ආහාර පරීක්ෂණ ඒකකය මගින් මනුෂ්‍ය පරිභෝජනය සඳහා නිර්දේශ නොකළ ආහාර තොග සම්බන්ධයෙන් වන අභියාචනා, ආහාර පාලන පරිපාලන ඒකකයට ලැබෙන අතර ඒවා ආහාර උපදේශක කමිටුවට ඉදිරිපත් කරනු ලැබේ. ආහාර උපදේශක කමිටුව විසින් ගනු ලබන තීරණ පිළිබඳ සෑහීමකට පත් නොවී නැවත ආනයනකරු තම ඉල්ලීම් ඉදිරිපත් කිරීම නිසා සිදුවන කාල ප්‍රමාදය එම ආහාර වල ගුණත්ව මට්ටම කෙරෙහි බලපානු ඇත. එවැනි අභියාචනා අවස්ථා 09 ක දී වාර 2 ත් 5 ත් අතර පරාසයක් තුළ යළි ඉල්ලීම් කර ඇති බව නිරීක්ෂණය විය.

ඇඟවීම

- i. සිදුවන ප්‍රමාදයන් ආහාරවල ගුණත්වයට බලපාන අතර ආනයනකරුට ද අනවශ්‍ය ලෙස මෙම තොග ගබඩාකර තබා ගැනීමට සිදුවීම නිසා අමතර වියදමක් දැරීමට සිදුවීමෙන් අනවශ්‍ය ලෙස ආහාරවල මිල ඉහළ යාමට ඉඩ තිබීම.
- ii. ගුණත්වයෙන් අඩු, සෞඛ්‍යයට අහිතකර ආහාර වෙළඳපොලට මුදා හැරීමට අවස්ථාව සැලසීම.

නිර්දේශ

- i. මනුෂ්‍ය පරිභෝජනයට නුසුදුසු ආහාර තොග පිළිබඳ අත්‍යවශ්‍ය විස්තර හා ඒවා වෙළඳපොළට නිකුත් කිරීමේ සියලුම විස්තර ඇතුළත් ලේඛනයක් හා එයට අදාල ලිපි ලේඛන ඇතුළත් ලිපි ගොනු යාවත් කාලීනව පවත්වා ගැනීම හා එවැනි ආහාර තොග වෙළඳ පොලට නිකුත් කර ඇති අවස්ථා සඳහා ක්‍රියාමාර්ග ගැනීම.
- ii. ආහාර උපදේශක කමිටුවේ සාමාජිකයන් (උදා:- ශ්‍රී ලංකා ප්‍රමිති ආයතනය, වෛද්‍ය පර්යේෂණායතනය) මනුෂ්‍ය පරිභෝජනයට නුසුදුසු ආහාර සම්බන්ධව තම ආයතනය අනාවරණය කර ගන්නා තොරතුරු පිළිබඳ කමිටුව දැනුවත් කිරීම.
- iii. කමිටුවේ නිර්දේශ පිළිබඳ ආහාර උපදේශන කමිටුවේ සාමාජිකයන් තමන් නියෝජනය කරන ආයතනයේ අදාල අංශය දැනුවත් කිරීම.

සෞඛ්‍ය, පෝෂණ හා දේශීය වෛද්‍ය අමාත්‍යාංශයේ අදහස් දැක්වීම

පිළිතුරු ලබා දී නැත.

3.6 පෞද්ගලික ගබඩා වලින් ආහාර බහාලුම් නිදහස් කිරීම

3.6.1 පෞද්ගලික ඇප මත බහාලුම් නිදහස් කිරීම

ඔරුගොඩවත්තේ පිහිටි බහාලුම් පර්යන්තයේදී ශ්‍රී ලංකා රේගුව විසින් ආහාර බහාලුම්වලින් ලබාගත් සෑම නියැදියක් සඳහාම නියැදි වාර්තා නිකුත් කරන තුරු ආනයනික ආහාර තොග තමන්ගේ පෞද්ගලික ගබඩාවල රඳවා ගැනීමට ආනයනකරුවන්ගෙන් පෞද්ගලික ඇප ලබා ගෙන තිබුණි. 2013 ඔක්තෝබර් 22 දින කළ නියැදි විගණන පරීක්ෂණයේදී ආනයනකරුවන් පෞද්ගලික ඇප නිදහස් කර ගැනීමට උත්සාහයක් නොගැනීමෙන් ඒවා දීර්ඝ කාලයක් ශ්‍රී ලංකා රේගුව සතුව පැවතුණි. විස්තර පහත පරිදි විය.

නියැදි ආයතනය	වාර්තා යැවූ	නියැදි යැවූ පරිච්ඡේදය	කාල යැවූ	නියැදි ගණන	ආහාර වර්ග
ශ්‍රී ලංකා ආයතනය	ප්‍රමිති	2012.12.26	සිට 2013.06.17 දක්වා	76	ටින් මාළු, බටර්, පාම් තෙල්, මාගරින්, පළතුරු බීම, සන්තලවර් තෙල්, දුඹුරු සීනි, කිරිපිටි
ශ්‍රී ලංකා බලශක්ති මණ්ඩලය	පරමාණුක	2013.06.06	සිට 2013.08.05 දක්වා	29	ටින්මාළු, කිරිපිටි, ශීතකල මාළු

මෙහිදී, පෞද්ගලික ඇප අවලංගු නොකළ ආනයනකරුවන් සම්බන්ධව ශ්‍රී ලංකා රේගුව පසුපරම් කර නොතිබුණි.

3.6.2 රේගු පරීක්ෂණ සඳහා ආහාර පෞද්ගලික බහාලුම් පර්යන්තයට රැගෙන යාම

ආනයනික ආහාර බොහොමයක් පිටරටින් බහාලුම් ගතව කොළඹ වරායට ආනයනය කිරීමෙන් පසු රේගු පරීක්ෂාවට ලක් කරයි. දැනට සියලු බහාලුම්ගත ආනයනික ආහාර රේගු පරීක්ෂාවට ලක් කිරීම සඳහා වරායෙන් පිටත පිහිටි පෞද්ගලික ස්ථානයක් වන ඔරුගොඩවත්තේ බහාලුම් පර්යන්තයට යවනු ලැබේ. එහිදී රේගු පරීක්ෂණයෙන් පසු එම ආහාර මනුෂ්‍ය පරිභෝජනයට සුදුසු ද යන්න පරීක්ෂාව සඳහා ආහාර හා ඖෂධ පරීක්ෂකවරුන් පරීක්ෂණ සඳහා නියැදි ලබාගෙන ඒවා අදාල රසායනාගාරවලට යැවීමට කටයුතු කරයි.

එම ආහාර පරිභෝජනයට සුදුසු ද යන්න පරීක්ෂාව සඳහා නියැදි දෙකක් ලබාගත යුතු වේ. ඉන් එක් නියැදියක් පරීක්ෂණයන් සඳහා අදාල ආයතනයට යවන අතර අනෙක් නියැදිය බහාලුම් පර්යන්තයේ පිහිටා ඇති ආනයනික ආහාර පරීක්ෂණ ඒකකයේ රඳවාගත යුතුවේ. නමුත් ලබා ගන්නා සියලුම ආහාරවල දෙවැනි නියැදි ගබඩා කිරීම සඳහා ඉඩ පහසුකම් නොමැති වීම නිසා ඒවා එම ඒකකයෙහි අනාරක්ෂිතව ගොඩ ගසා තිබුණි. ඒ අනුව,

- i. මාළු, මාපරින් වැනි ශිතකරණයේ තැබිය යුතු ආහාර එකම ශිතකරණයේ ගබඩා කර තිබීමෙන් දෙවැනි නියැදි වල ආහාර වල ගුණත්වයට බලපෑමක් ඇති විය හැක.
- ii. ආහාර නියැදි යැවීමෙන් පසු එය පරිභෝජනයට සුදුසු ද යන්න පිළිබඳ පරීක්ෂණ වාර්තාවක් ලබා ගැනීමට දල වශයෙන් මාසයකට වැඩි කාලයක් ගතවීම හා මෙම ගබඩා කිරීමේ ක්‍රමවේදය හේතුවෙන් පළමුවැනි ආහාර නියැදිවල දෝෂයක් තිබේ නම් නැවත පරීක්ෂණය සඳහා අදාල ආහාර නියැදිය සොයා ගැනීමට අපහසුවීම.
- iii. පෞද්ගලික ආයතන පර්යන්තයට එන සියලු බහාළුම් සඳහා ආනයනකරුවන්ගෙන් රඳවා ගත් කාලය අනුව ගාස්තුවක් අය කිරීමෙන් ආදායමක් උපයා ගනියි. රජය සතු බහාලුම් පර්යන්තයක් වරාය තුළ පිහිටා තිබුණේ නම් එමඟින් විශාල ආදායමක් ශ්‍රී ලංකා වරාය අධිකාරියට ලබාගත හැකිව තිබූ අතර ආනයනකරුවන්ට ආනයනික භාණ්ඩ ප්‍රමාදයකින් තොරව ඒවා නිදහස් කිරීමට ද හැකිවනු ඇති බව නිරීක්ෂණය විය.

ඇඟවීම

- i. සාම්පල්වලට අදාල වාර්තා නිකුත් කිරීමට පෙර ආහාර වෙළඳපොළට යාමේ සම්භාවිතාව වැඩිවීම.
- ii. මනුෂ්‍ය පරිභෝජනයට නුසුදුසු ආහාර සම්බන්ධව ක්‍රියාමාර්ගයක් ගැනීමේ අවස්ථා නොමැතිවීම.
- iii. ආහාර හා ඖෂධ පරීක්ෂකවරුන් රඳවාගනු ලබන ආනයනික භාණ්ඩ නීතිමය වශයෙන් දෙවැනි ආනයනික භාණ්ඩ පරීක්ෂාවට අවශ්‍ය වන නමුත් ඒවා අනාරක්ෂිතව ගොඩගසා තිබීම.

නිර්දේශ

- i. ආනයනික ආහාර පරීක්ෂණ ඒකකය සඳහා ප්‍රමාණවත් ඉඩකඩක් සහිත ස්ථානයක් හා අවශ්‍ය භෞතික පහසුකම් ලබා දීම.
- ii. පෞද්ගලික ඇප නිදහස් නොකිරීමට හේතුව සොයා බැලීම.
- iii. පෞද්ගලික ගබඩාවල රඳවාගත් ආහාර බහාලුම් පරීක්ෂණ වාර්තා නිකුත් කිරීමට පෙර වෙළඳ පොළට නිකුත් කිරීම වැළැක්වීමට පියවර ගැනීම.

ශ්‍රී ලංකා රේගුවේ අදහස් දැක්වීම

නිරීක්ෂණය (3.6.1 ඡේදය)

"ආනයනය කරන ආහාර ශ්‍රී ලංකා ප්‍රමිති ආයතනයේ හෝ ආහාර පරීක්ෂකගේ නිර්දේශයන් මත ආනයනකරුගේ ගබඩා වෙත පුද්ගලික ඇපකර මත මුදා හරිනු ලබන විට ශ්‍රී ලංකා ප්‍රමිති ආයතනයේ අනුමැතිය ලබා ගැනීමට රසායනාගාර පරීක්ෂණ සඳහා දීර්ඝ කාලයක් ගතවේ. ශ්‍රී ලංකා ප්‍රමිති ආයතනයේ නිගමනය ආනයනකරු වෙත දැන්වීමෙන් පසු අදාළ ප්‍රේෂණ සඳහා අනුමැතිය ලැබුණේ නම් එම ප්‍රේෂණය වෙනුවෙන් තබන ලද පුද්ගලික ඇපකරය අවලංගු කර භාණ්ඩ නිදහස් කර ගැනීමේ වගකීම ආනයනකරු වෙත පැවරේ. ශ්‍රී ලංකා ප්‍රමිති ආයතනයේ අනුමැතිය ප්‍රතික්ෂේප වූයේ නම් ඒ බව ශ්‍රී ලංකා රේගුව වෙත දන්වා එම ප්‍රේෂණය ප්‍රති අපනයනය කිරීම හෝ විනාශ කිරීම සඳහා කටයුතු කිරීමෙන් පසුව පුද්ගලික ඇපකරය අවලංගුකර ගැනීමේ වගකීම ආනයනකරු වෙත පැවරේ.

මෙම පුද්ගලික ඇපකරය පසුවිපරම් කිරීමේ කටයුතු අදාළ රේගු කාර්යාලයේ කාර්යය මණ්ඩලයේ වගකීම වේ."

"ශ්‍රී ලංකා ප්‍රමිති ආයතනයේ අනුමැතිය නොලද ප්‍රේෂණ විධිමත් ලෙස ප්‍රති අපනයනය කර ඇති අතර බොහොමයක් ආනයනකරුවන් සිය පෞද්ගලික ඇපකර අවලංගු කර ගැනීමට කටයුතු කර නොමැත. එවැනි ආනයනකරුවන් වෙත අදාළ ලියවිලි ඉදිරිපත් කරන ලෙස දන්වා ලිපි යවා ඇත.

මෙරට පරිභෝජනය සඳහා ආනයනය කරනු ලබන ද්‍රව්‍ය පරීක්ෂා කිරීමෙන් අනතුරුව ආනයනකරුගේ ගබඩාව වෙත මුදාහරිනු ලබන්නේ ශ්‍රී ලංකා ප්‍රමිති ආයතනයේ හා ආහාර පරීක්ෂකයන්ගේ අනුමැතිය හෝ නිර්දේශය මත පමණකි. එසේ මුදා හරිනු ලබන අවස්ථාවන්හීදී ඒ වෙනුවෙන් පෞද්ගලික ඇපකර ආනයනකරුවන්ගෙන් ලබාගනු ලැබේ. මෙම ප්‍රේෂණ සඳහා පසු විපරම් කිරීම ශ්‍රී ලංකා ප්‍රමිති ආයතනය හෝ ආහාර පරීක්ෂණ මගින් සිදු කරනු ලබයි.

පෞද්ගලික ඇපකර මත භාණ්ඩ මුදාගෙන ගොස් ඇති නමුත් මේ වන තෙක් අදාළ ලිපි ලේඛන ඉදිරිපත් කිරීමට අපොහොසත් වන හා ඒ අනුව සිය පෞද්ගලික ඇපකර අවලංගු කර ගැනීමට අපොහොසත් වූ ආනයනකරුවන් හට නැවත එසේ පෞද්ගලික ඇපකර මත භාණ්ඩ මුදාගැනීමට ඉඩදෙනු නොලැබේ.

පෞද්ගලික ඇපකර ලේඛන විධිමත්ව පවත්වාගෙන යාමට හා අදාළ ප්‍රේෂණ සඳහා පසු විපරම් කිරීමට නිලධාරීන්ට උපදෙස් දී ඇත."

නිරීක්ෂණය (3.6.2 ඡේදය)

"සියළුම බහාලුම් පරීක්ෂණ කටයුතු වරායෙන් පිටත පිහිටා ඇති GL 1, GL 11, ඔරුගොඩවත්ත හෝ HRC බහාලුම් පරීක්ෂණ අංගනවලදී සිදු කෙරේ. අදාළ ජ්‍යෙෂ්ඨයන් පරීක්ෂා කිරීමට අදාළ උපදෙස් දිගු කාමරයේ ස්ක්‍රීනිං අංශයේ නියෝජ්‍ය රේගු අධ්‍යක්ෂවරුන් විසින් ලබා දෙනු ලැබේ.

ඉහත බහාලුම් පරීක්ෂණ අංගන පෞද්ගලික අංශයට අයත් අතර භාණ්ඩ පරීක්ෂා කිරීමට අවශ්‍ය පහසුකම් ශ්‍රී ලංකා රේගුවට එම ස්ථානවලදී සපයා දී තිබේ.

සාමාන්‍යයෙන් වරාය පිටවීමේ දොරටුවේ සිට ඔරුගොඩවත්ත බහාලුම් අංගනයට බහාලුමක් ගෙන ඒමට ගතවන කාලය විනාඩි 30 ක් වුවද මාර්ග අවහිරතා නිසා මෙම කාලය දීර්ඝ විය හැකිය. බහාළුම්වලින් ලබා ගන්නා ආහාර සාම්පල පරීක්ෂණ සිදුකරන ආයතනවල පාලනයට යටත්ව පරීක්ෂණ ස්ථානවලට රැගෙන යනු ලැබේ."

"ඔරුගොඩවත්ත අංගනයේ ආහාර පරීක්ෂණ ඒකකය සෞඛ්‍ය සේවා අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්ගේ පාලනය යටතේ ඇති බැවින් එයට අවශ්‍ය පහසුකම් ලබා ගැනීම එම ඒකකයෙන්ම ඉල්ලුම් කළ යුතුය. ශ්‍රී ලංකා වරාය අධිකාරිය විසින් කලකට ඉහතදී සිදු කරන ලද බහාලුම් සඳහා සේවා සැපයීම සම්බන්ධව පැමිණිලි ලැබීම හේතුවෙන් හා රේගු කාර්යයන් ඉටු කිරීමට ඇති අපහසුතා හේතුවෙන් පෞද්ගලික බහාලුම් පරීක්ෂණ අංගන යොදාගෙන ඇති අතර වරාය පරිශ්‍රය තුළ රජය සතු බහාලුම් අංගන නොමැත.

ඉදිරියේදී පෞද්ගලික ඇපකර සඳහා විධිමත් ආකෘති පත්‍රයක් හඳුන්වා දී ජ්‍යෙෂ්ඨ නිසි පරිදි පසුපරම් කිරීමේ කාර්යය සඳහා නිලධාරීන් අනුයුක්ත කිරීම, පෞද්ගලික ඇපකර ලේඛනය හා අදාළ ලියවිලි නිසි පරිදි පවත්වා ගැනීම හා ඒවා නිති පතා පරීක්ෂා කර පසුපරම් කර ගැනීම සඳහා නිලධාරීන්ට උපදෙස් ලබාදීම වැනි පියවරයන් ගනු ලැබේ.

භාණ්ඩ පරීක්ෂණ කාර්යය 'බ්ලොක්' යන ස්ථානයේ භාණ්ඩ පරීක්ෂණ අංගනයක් ඉදිකිරීම මුදල් අමාත්‍යාංශයේ අනුමැතිය ලැබුණු පසු බහාලුම් පරීක්ෂණ කටයුතු එහිදී සිදු කිරීමට අපේක්ෂා කරනු ලැබේ."

3.7 රසායනාගාරවල කටයුතු පරීක්ෂාව

ශ්‍රී ලංකාවේ ආහාරවල රසායනික සංයුතිය හා ක්ෂුද්‍ර ජීවීන් අන්තර්ගතවීම් පරීක්ෂා කිරීම සඳහා කටයුතු කරනු ලබන රාජ්‍ය ආයතනවලට අයත් රසායනාගාර වැදගත් කාර්යභාරයක් ඉටුකරනු ලැබේ. එම කාර්යයන්ගේ වැදගත්කම නිසාම ඒවා නවීන තාක්ෂණ ක්‍රමයන්ට අනුව ජාත්‍යන්තර මට්ටමින් ක්‍රියාත්මක කළ යුතු වීම හා එම ආයතන විසින් නිකුත් කරනු ලබන පරීක්ෂණ වාර්තා මත වැදගත් වූ තීන්දු තීරණ ගැනීම සිදු කෙරෙන බැවින් ඒවායේ වාර්තාවල විශ්වාසවන්තභාවය පිළිබඳව සැහීමකට පත්වීමට හැකිවිය යුතුය. මෙම ආයතනවල කාර්යභාරයන් සම්බන්ධ නිරීක්ෂණ පහත පරිදි විය.

3.7.1 අනුමත රස පරීක්ෂක

1980 අංක 26 දරන ආහාර පනතේ 17 වන වගන්තිය ප්‍රකාරව ආහාර පනතේ සහ ඒ යටතේ සාදන ලද යම් නියෝගවල කාර්යයන් සඳහා අනුමත රස පරීක්ෂකවරයා වන්නේ රජයේ රස පරීක්ෂකවරයා වේ. රජයේ රස පරීක්ෂක දෙපාර්තමේන්තුව හරහා සිදු කරන ලද පරීක්ෂණ සම්බන්ධව නිරීක්ෂණ පහත පරිදි වේ.

- අ) 2012 සහ 2013 වර්ෂවලදී ආනයනික ආහාර පරීක්ෂණ ඒකකයට, රජයේ රස පරීක්ෂක වෙත ඉදිරිපත් කර පරීක්ෂා කර ගත හැකිව තිබුණේ ආනයනික ආහාර ද්‍රව්‍ය නියැදි වලින් පිළිවෙලින් 163 ක් හා 10 ක් පමණි.
- ආ) රජයේ රස පරීක්ෂක දෙපාර්තමේන්තුව සතුව සිතීවල අඩංගු ඇතැම් බැරලෝහ විශ්ලේෂණ පහසුකම් නොමැති වීම හේතුවෙන් සිතී වල බැර ලෝහ අඩංගු වී තිබේ දැයි යන්න පරීක්ෂා කර බැලීම සඳහා ආනයනික ආහාර පරීක්ෂණ ඒකකය විසින් 2013 ජූලි 20 දින සිට 2013 සැප්තැම්බර් 10 දින දක්වා කාලය තුළ සිතී නියැදි 450 කට අධික ප්‍රමාණයක් පෞද්ගලික රසායනාගාරයක් වෙත යොමු කර ඇති බව නිරීක්ෂණය විය.
- ඇ) නියැදි පරීක්ෂා කිරීම සඳහා රසායනාගාර වෙත ගෙවීම් කරනු ලබන්නේ ආනයනකරුවන් විසින් වන අතර සිතී වල අඩංගු බැර ලෝහයන් පරීක්ෂා කිරීම සඳහා එක් නියැදියකට රු. 12,500 බැගින් රු.5,625,000 ක මුදලක් 2013 ජූලි 20 දින සිට 2013 සැප්තැම්බර් 10 දින දක්වා කාලය සඳහා පමණක් ඉහත දක්වන ලද පෞද්ගලික රසායනාගාරය වෙත ආනයනකරුවන් විසින් ගෙවා තිබුණි. අනුමත රස පරීක්ෂකවරයා ලෙස රජයේ රස පරීක්ෂකවරයා සතුව විශ්ලේෂණ පහසුකම් නොමැතිවීම නිසා ඔවුන් විසින් ආහාර නියැදි පරීක්ෂා කිරීමට භාර ගැනීම ප්‍රතික්ෂේප කිරීමෙන් පරීක්ෂා කිරීමට ලක්වූ සිතී සම්බන්ධයෙන් රජයට ලැබිය යුතු ආදායම් අහිමි වී යාමට හේතු වී ඇති බව නිරීක්ෂණය විය.

- ඇ) මෙයට අමතරව පසුගිය වකවානුවේ දී මහත් ආන්දෝලනයකට තුඩුදුන් කිරිපිටි වල අඩංගු යැයි පැවසූ ඩී.සී.ඩී (Dicyandiamide) සම්බන්ධ ප්‍රශ්නයේ දී අදාළ විශ්ලේෂණ පහසුකම් රජයේ රස පරීක්ෂකවරයා සතුව නොමැති වීම හේතුවෙන් පෞද්ගලික පර්යේෂණ ආයතනයක් වෙත යැවීමට සිදු වී තිබූ අතර 2013 වර්ෂයේ මැයි 30 සිට ඔක්තෝබර් 15 දක්වා වූ කාල පරිච්ඡේදය තුළ පමණක් ඩී.සී.ඩී විශ්ලේෂණ කටයුතු සඳහා සාම්පල් 160 ක ප්‍රමාණයක් මෙම ආයතනයට යොමු කර තිබූ බව ද රස පරීක්ෂකවරයා සතුව මෙම විශ්ලේෂණ පහසුකම් පැවතියේ නම් ආනයනකරුවන් විසින් නියැදියකට රු.29,000 බැගින් ගෙවන ලද රු.4,640,000 ක මුදල රජය වෙත ලබාගත හැකිව තිබූ බව ද නිරීක්ෂණය විය.
- ඉ) මෙම තත්ත්වය අදාළ රසායනාගාර වලින් ලබා ගන්නා පරීක්ෂණ වාර්තාවන්හි විශ්වාසදායකභාවය පිළිබඳව ප්‍රශ්නකාරී තත්ත්වයන් මතු කරන අතර අනුමත රස පරීක්ෂකවරයා නොවන අයෙකුගෙන් ලබා ගන්නා වාර්තා නීතිමය කර්තව්‍යයන්හි දී බාධාකාරී සාධකයක් වන බව නිරීක්ෂණය විය.

3.7.2 ශ්‍රී ලංකා ප්‍රමිති ආයතනය

ශ්‍රී ලංකා ප්‍රමිති ආයතනයේ ආහාර පරීක්ෂා කරන රසායනාගාරයේ ආහාර ආනයනික භාණ්ඩ පරීක්ෂාව සඳහා භාවිතා කරන උපකරණවල ක්‍රියාකාරීත්වය සතුටුදායක වුවත් නියමිත නඩත්තු කිරීම, සේවා කිරීම යන කාර්යයන් ක්‍රමානුකූලව කලට වේලාවට නොකිරීම හේතුවෙන් නිතර අළුත්වැඩියා කිරීමට සිදුවී තිබුණි.

තවද රසායනාගාරයේ තිබෙන HPLC සිස්ටම් නමැති උපකරණයට අමතර කොටස්, ප්‍රතිස්ථාපනය කිරීමට එම උපකරණ නිෂ්පාදකයින් සහ සැපයුම්කරුවන් දැනට නොමැති නිසා අළුත් වැඩියා නොකර භාවිතයෙන් ඉවත් කළ වත්කම් ලෙස රඳවා තිබුණි.

ශ්‍රී ලංකා ප්‍රමිති ආයතනයේ කාර්යමණ්ඩලයේ තාක්ෂණ නිලධාරීන් 06 දෙනෙකු සේවයේ නිරත වී තිබුණි. එහෙත් 1996 වර්ෂයේ නිලධාරීන් සංඛ්‍යාව 13 ක් සේවය කළ බව අනාවරණය විය. දැනට මෙම පුරප්පාඩුව සඳහා රසායන විද්‍යාව විෂයක් ලෙස හැදැරූ උපාධිධාරී තාක්ෂණ නිලධාරීන් රසායනාගාරයට අවශ්‍ය වී තිබුණි. මෙම පුරප්පාඩුව පිරවීමෙන් වැඩිපුර නියැදි පරීක්ෂණයන් කඩිනමින් සිදු කිරීමට සහ වාර්තා නිකුත් කිරීමට හැකිවන බව නිරීක්ෂණය විය.

2012 හා 2013 වර්ෂවලදී ශ්‍රී ලංකා රේගුව විසින් නියැදි පරීක්ෂා කිරීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා ප්‍රමිති ආයතනයට පිළිවෙලින් 3,348 ක් සහ 4,114 ක් වශයෙන් IEI සහ EIS යන අංශ දෙක සඳහා ලබා දී තිබුණි. නමුත් 2012 හා 2013 වර්ෂ වලදී ප්‍රගති වාර්තා අනුව අංශ දෙකෙන්ම නිකුත් කර ඇති නියැදි වාර්තා සංඛ්‍යාව පිළිවෙලින් 1,691 ක් සහ 2,046 ක් පමණක් විය. තවද පරීක්ෂා කිරීම සඳහා ලැබෙන නියැදි සංඛ්‍යාවෙන් කොටසක් කාර්මික තාක්ෂණ ආයතනයට (ITI) යවා පරීක්ෂා කරවාගෙන තිබුණි.

3.7.3 වෛද්‍ය පර්යේෂණායතනය

නිතරම නියැදි ලැබෙන හා පරීක්ෂණ කටයුතු ගණනාවක් කරනු ලබන මෙම පර්යේෂණාගාරයේ පහත දැක්වෙන අඩුපාඩු සම්බන්ධයෙන් එහි අංශ ප්‍රධානියා විසින් 2013 වර්ෂයේ වරින්වර ඉල්ලීම් කර තිබුණද 2014 ජනවාරි 31 දින තෙක් ඒවා සම්පූර්ණ කිරීමට පියවර ගෙන නොතිබුණි.

- i. වෛද්‍ය රසායනාගාර තාක්ෂණවේදීන්ගේ හිඟකම.
- ii. Endotoxin assay dialysis fluid හා Establishment of Molecular detection methods යන පර්යේෂණයන් සිදු නොකිරීම.
- iii. රසායනාගාරයේ ඉඩකඩ ප්‍රමාණවත් නොවීම.
- iv. පරීක්ෂණ වාර්තා ගබඩා කිරීමේ පහසුකම් අඩුවීම.
- v. කාර්යාලීය උපකරණ අඩුවීම.

ඇඟවීම

- i. ශ්‍රී ලංකාවට ආනයනය කරන ආහාර පරීක්ෂා කිරීමට අවශ්‍ය පහසුකම් රසායනාගාරවල නොමැති වීම නිසා පරිභෝජනයට නුසුදුසු ආහාර වෙළඳපොළට යැමේ අවදානම වැඩි වීම.
- ii. රසායනාගාරවල පවතින සම්පත්වල හිඟකම නිසා නියැදි වාර්තා ප්‍රමාදවීමේ ප්‍රවණතාවය වැඩි වීම.

නිර්දේශ

- i. අවශ්‍යතාවය පරිදි තාක්ෂණවේදීන් බඳවා ගැනීම.
- ii. වෛද්‍ය පර්යේෂණායතනයේ ආහාර රසායනාගාරයේ පහත රසායනාගාර පරීක්ෂණ පහසුකම් ඇති කිරීම.

- * Endotoxin assay dialysis fluid
- * Establishment of Molecular detection methods

iii. වෛද්‍ය පර්යේෂණායතනයේ ආහාර රසායනාගාරය පවත්වාගෙන යාම සඳහා ප්‍රමාණවත් ඉඩකඩක් සහිත ස්ථානයක් ලබාදීම.

iv. වෛද්‍ය පර්යේෂණායතනයේ ආහාර රසායනාගාරය සඳහා අවශ්‍ය කාර්යාලීය උපකරණ ලබාදීම.

සෞඛ්‍ය, පෝෂණ හා දේශීය වෛද්‍ය අමාත්‍යාංශයේ අදහස් දැක්වීම

පිළිතුරු ලබා දී නැත.

ශ්‍රී ලංකා ප්‍රමිති ආයතනයේ අදහස් දැක්වීම

නිරීක්ෂණය (3.7.1 ඡේදය)

"ආහාර සම්බන්ධ පරීක්ෂණ සිදු කිරීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා ප්‍රමිති ආයතනයේ ආහාර රසායනාගාරයේ භාවිතා කරන විවිධ වර්ගයේ උපකරණ අතරින් පැරණි, එහෙත් තවදුරටත් භාවිතයට ගත හැකි උපකරණ මෘදු ක්‍රියාකාරීත්වයකින් තොර වුවත් බැහැර කිරීමේ හැකියාවක් නොපවතී.

මෙම උපකරණවල කාර්යක්ෂමතාවය වැඩි කිරීම සඳහා නිසි නඩත්තුව හා නිසි වේලාවට අමතර කොටස් යෙදීම අවශ්‍ය වුවත් ඒවා ඇතවුම් කර මිලදී ගැනීමට දිගු කාලයක් ගතවේ.

තවදුරටත් අළුත්වැඩියා කරගත නොහැකි එවිපීඑල්සී වැනි උපකරණ ඉවත් කර ඒ වෙනුවට නව උපකරණ මිලදී ගත යුතුව තිබේ.

ආහාර රසායනාගාරය ස්ථාපනය කරන තුරු නව නිලධාරීන් අනුයුක්ත කිරීමේ අවශ්‍යතාවයක් නොමැත.

ශ්‍රී ලංකා ප්‍රමිති ආයතනයේ ධාරිතාවය සම්පූර්ණ වී ඇති අවස්ථාවලදී පමණක් කාර්මික තාක්ෂණ ආයතනයේ රසායනාගාර සේවා භාවිතා කළද නව රසායනාගාර සංකීර්ණයක් පිහිටුවීමේ අවශ්‍යතාවය සලකා බලා ඉඩමක් මිලදී ගෙන තිබේ."

3.8 ආහාර පාලන පරිපාලන ඒකකය

ආහාර උපදේශක කමිටුවේ නියෝග හා නිර්දේශ ක්‍රියාත්මක කිරීම හා ප්‍රධාන ආහාර බලධරයාගේ පරිපාලන කටයුතු සිදු කිරීම සඳහා ආහාර පාලන පරිපාලන ඒකකය පිහිටුවා ඇත. මේ සම්බන්ධව පහත නිරීක්ෂණයන් වේ.

3.8.1 ප්‍රධාන ආහාර බලධරයා

1980 අංක 26 දරන ආහාර පනතේ 11 (1) වන වගන්තිය පරිදි ප්‍රධාන ආහාර බලධරයා සෞඛ්‍ය සේවා අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්වරයා වේ. ආහාර හා සෞඛ්‍ය ක්ෂේත්‍රය එකිනෙකට සම්බන්ධ කරුණක් වුවත් සෞඛ්‍ය සේවාවේ විශාල විෂය පථයකින් යුත් කාර්ය භාරයක් සිදු කරනු ලබන මෙම තනතුරට එලෙසම විශාල විෂය පථයකින් යුත් ආහාර ක්ෂේත්‍රය ද පැවරීමෙන් ප්‍රධාන ආහාර බලධරයාගේ වගකීම් හා කාර්යයන් සංකීර්ණ වී තිබුණි.

3.8.2 ආහාර හා ඖෂධ පරීක්ෂකවරුන්ගේ කාර්ය සාධනය

ආනයනික ආහාර පරීක්ෂණ ඒකකය සඳහා 2012 හා 2013 වර්ෂ වල පරීක්ෂකවරු අට දෙනෙකු අනුයුක්ත කර තිබුණු අතර ආනයනික ආහාර බහලුම් වැඩිපුර ප්‍රමාණයක් පරීක්ෂණ සඳහා එවන ඔරුගොඩවත්තේ පිහිටි බහලුම් පර්යන්තයට මාසයකට බහලුම් 2000 ක් පමණ ලැබෙන අතර එම ඒකකය සඳහා පරීක්ෂකවරු තුන් දෙනෙකු පමණක් අනුයුක්ත කර තිබුණි. නියැදි ගැනීම, භෞතික පරීක්ෂණ වාර්තා තබා ගැනීම යන කාර්යයන් කළ යුතු අතර එක් පරීක්ෂකවරයෙකුට දිනකට උපරිමව පරීක්ෂා කළ යුතු බහලුම් සංඛ්‍යාව 23 ක් පමණ විය. මෙලෙස ආහාර හා ඖෂධ පරීක්ෂකවරුන්ගේ වැඩ අධික වීමෙන් සෑම බහලුමක්ම භෞතිකව පරීක්ෂා නොකරන බව හා සමහර අවස්ථා වලදී වාප්පු ලිපිකරු විසින්ම නියැදි රැගෙන එන ආකාරය විගණනයට නිරීක්ෂණය විය.

ආහාර පාලන පරිපාලන ඒකකයේ ආනයනික ආහාර පරීක්ෂණ කටයුතු සිදු කිරීම සඳහා කොළඹ වරාය හා කටුනායක ගුවන් තොටුපොළ යන පරීක්ෂණ ස්ථානවලට ආහාර හා ඖෂධ පරීක්ෂකවරුන් 12 දෙනෙකු අනුමත කර තිබුණද සේවයේ යෙදී සිටි තර්ජන කාර්ය මණ්ඩලය 7 ක් බැවින් පරීක්ෂක තනතුරු 05 ක් පුරප්පාඩුව පැවතුණි.

3.8.3 ආහාර හා ඖෂධ පරීක්ෂකවරුන් දැනුවත් බව යාවත්කාලීන කිරීම සඳහා ප්‍රමාණවත් පුහුණුවක් ලබා දී නොතිබීම

ආහාර හා ඖෂධ පරීක්ෂකවරුන්ව බඳවා ගැනීමේ දී ලබා දෙන පුහුණුවට අමතරව ඔවුන්ගේ දැනුම කාලීනව වර්ධනය කිරීම සඳහා ක්‍රමවත් පුහුණු කිරීමේ වැඩසටහනක් ක්‍රියාත්මක කර නොතිබූ අතර 2012 හා 2013 වර්ෂ වලදී එම නිලධාරීන් සඳහා කිසිදු පුහුණු වැඩසටහනක් පවත්වා නොතිබුණි.

ඇහවීම

- i. ආහාර හා ඖෂධ පරීක්ෂකවරුන්ගේ හිඟකම නිසා ආනයනික ආහාර තොග වල නියැදි ගැනීම නිසි පරිදි කළ නොහැකි වීමෙන් මනුෂ්‍ය පරිභෝජනයට නුසුදුසු ආහාර තොග වෙළඳපොලට නිකුත් කිරීමේ ඉඩකඩ පැවතීම.
- ii. මෙලෙස එකම නිලධාරියෙකුට වගකීම් රාශියක් පැවරීමෙන් එම කටයුතු වල සඵලතාවය අඩු වීම.

නිර්දේශ

- i. ඔරුගොඩවන්නේ බහළුම් පර්යන්තයේ ඇති ආනයනික ආහාර පරීක්ෂණ ඒකකයට නිලධාරීන් ප්‍රමාණය වැඩි කිරීම හා කාර්යාල කාර්ය සහයකයෙකු පත් කිරීම.
- ii. ප්‍රධාන ආහාර බලධරයා ලෙස සෞඛ්‍ය සේවා අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්වරයාගේ රාජකාරී සංකීර්ණ වී ඇති බැවින් ඒ සඳහා ගතයුතු විකල්ප ක්‍රියාමාර්ග සලකා බැලීම.
- iii. ආහාර හා ඖෂධ පරීක්ෂකවරුන්ට ක්‍රමවත් පුහුණු කිරීමේ වැඩ පිළිවෙලක් ක්‍රියාත්මක කිරීම.

සෞඛ්‍ය, පෝෂණ හා දේශීය වෛද්‍ය අමාත්‍යාංශයේ අදහස් දැක්වීම

නිරීක්ෂණය (3.8.3 ඡේදය)

“ එය තවදුරටත් මෙසේ සඳහන් වන්නේ නම් වඩා වැදගත් වේ.

ආහාර පාලන පරිපාලන ඒකකයේ සේවයේ නියුතු ආහාර හා ඖෂධ පරීක්ෂකවරුන් ආනයන පරීක්ෂණ කටයුතු, අපනයන පරීක්ෂණ කටයුතු, නීති කෙටුම්පත් කිරීමේ කටයුතු වැනි ජාතික හා ජත්‍යන්තර මට්ටමේ වැදගත් වන කටයුතු වල නිරතවන අතර ඔවුන් සඳහා වරින් වර දේශීය මට්ටමින් මෙන්ම අන්තර් ජාතික වශයෙන්ද අදාල කාර්යයන් සම්බන්ධයෙන් පුහුණුවක් ලබාදිය යුතුය. මුල් කාලයේ ආහාර හා ඖෂධ පරීක්ෂකවරුන් සඳහා විදේශීය පුහුණුවක් ලබා දුන් අතර පසුගිය වසර 05 පමණ කාලයක පමණ සිට විදේශීය පුහුණුවක් ලබා දී නොමැත.”

4. නිගමනය

- i. ගුණාත්මක ආහාර රටට ආනයනය කිරීම හා පාරිභෝගිකයා වෙත ලබාදීම සම්බන්ධයෙන් 1980 අංක 26 දරන ආහාර පනතේ විධිවිධාන ප්‍රකාරව රෙගුලාසි හඳුන්වා දී තිබෙන අතර ප්‍රධාන ආහාර බලධරයා ලෙස සෞඛ්‍ය සේවා අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්වරයා කටයුතු කරනු ලැබේ. එහෙත් ඔහුගේ අධීක්ෂණය යටතේ ක්‍රියාත්මක වන ආහාර පාලන පරිපාලන ඒකකය විසින් ගුණාත්මකව ආහාර රටට ආනයනය කිරීම සඳහා වූ රෙගුලාසි ක්‍රියාවේ යෙදවීමේ කාර්යක්ෂමතාවය සහ සඵලතාවය ප්‍රමාණවත් නොවන බවත් එහි කාර්ය සාධනය ඉහළ නංවා ගැනීම සඳහා ආහාර නියැදි ලබාගෙන පරීක්ෂණ සඳහා ඉදිරිපත් කිරීමේ ක්‍රියාවලිය ශක්තිමත් කළයුතු බවත් සුපරීක්ෂණය වැඩි දියුණු කළයුතු බවත් නිගමනය කරනු ලැබේ.

- ii. ආනයනික ආහාර සම්බන්ධයෙන් බලධරයා ලෙස කටයුතු කරන රේගු අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්වරයා යටතේ වූ ශ්‍රී ලංකා රේගුව විසින් 1980 අංක 26 දරන ආහාර පනත හා 1969 අංක 1 දරන ආනයන හා අපනයන (පාලන) පනත ප්‍රකාරව ආහාර ආනයනය කරන්නේද යන්න තහවුරු කර ගැනීම සඳහා සිදු කරනු ලබන කාර්යයන් කාර්යක්ෂමතාවයෙන් සහ සඵලතාවයෙන් ඉටු කිරීම ප්‍රමාණවත් නොවන බව නිගමනය කරනු ලබන අතර මෙම තත්ත්වය මගහරවා ගැනීම සඳහා ප්‍රධාන ආහාර බලධරයා වන සෞඛ්‍ය සේවා අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්වරයාගේ අධීක්ෂණය යටතේ ක්‍රියාත්මක වන ආහාර පාලන පරිපාලන ඒකකය, ශ්‍රී ලංකා ප්‍රමිති ආයතනය, ශ්‍රී ලංකා පරමාණුක බලශක්ති මණ්ඩලය මෙන්ම, ආහාර නියැදි පරීක්ෂණ කටයුතු කරන අනෙකුත් රාජ්‍ය ආයතන සමඟ මනා සම්බන්ධතාවයක් ගොඩනගා ගැනීම මෙන්ම ගුණාත්මක ආනයනික ආහාර වෙළඳපොළට නිකුත් කිරීම, පරිභෝජනයට නුසුදුසු ආහාර ඉවත්කිරීම හෝ විනාශ කිරීම, ප්‍රතිඅපනයනය කිරීම ආදිය සම්බන්ධයෙන් යාවත්කාලීන කරන ලද මධ්‍යගත දත්ත පද්ධතියක් පවත්වා ගත යුතු බව නිගමනය කරනු ලැබේ.

iii. 1980 අංක 26 දරන ආහාර පනත හා ඒ යටතේ සාදන ලද නියෝගවල කාර්යයන් සඳහා රජයේ රස පරීක්ෂක අනුමත රස පරීක්ෂක වූවන් ඔහු සතුව ඇතැම් ආහාර වල අඩංගු සංයුතීන් පරීක්ෂා කිරීම සඳහා විශ්ලේෂණ පහසුකම් නොමැති වීම හේතුවෙන් අවශ්‍ය පරීක්ෂාවන් අපේක්ෂිත සඵලතාවයෙන් යුතුව ඉටුකර ගැනීමට නොහැකි වී ඇති බවත් ඒ සඳහා අවශ්‍ය නවීන පහසුකම් ලබාදීම මගින් එම දෙපාර්තමේන්තුව වඩාත් ශක්තිමත් කළයුතු බව නිගමනය කරනු ලැබේ.